

Kulturno povijesna baština i dvorci Austrijske pokrajine Tirol

Purgar, Klara

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:808649>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-07**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

KLARA PURGAR, 0313027044

**KULTURNO – POVIJESNA BAŠTINA I DVORCI
AUSTRIJSKE POKRAJINE TIROL**

Završni rad

Čakovec, rujan 2024.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

KLARA PURGAR, 0313027044

**KULTURNO – POVIJESNA BAŠTINA I DVORCI
AUSTRIJSKE POKRAJINE TIROL**

**CULTURAL – HISTORICAL HERITAGE AND
CASTLES OF THE PROVINCE OF TYROL, AUSTRIA**

Završni rad

Mentor:

Mr.sc. Ivan Hegeduš, v. predavač.

Čakovec, rujan 2024.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

PRIJAVA TEME I OBRANE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

Stručni prijediplomski studij:

Računarstvo Održivi razvoj Menadžment turizma i sporta

Stručni diplomski studij Menadžment turizma i sporta:

Pristupnik: KLARA PURGAR, JMBAG: 0312027044
(ime i prezime)

Kolegij: SPECIFIČNI OBLUCI TURIZMA
(na kojem se piše rad)

Mentor: mr.sc. Ivan Hegedu
(ime i prezime, zvanje)

Naslov rada: KULTURNOPOLJESNA BAŠTA I DVORCI AUSTRIJSKE POKRAJINE TIROL

Naslov rada na engleskom jeziku: CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE AND CASTLES OF THE AUSTRIAN PROVINCE OF TYROL

Članovi povjerenstva: 1. TOMISLAV HUBLIN, predsjednik
(ime i prezime, zvanje)
2. MENAD BRESLAUER, član
(ime i prezime, zvanje)
3. mr.sc. Ivan Hegedu, mentor
(ime i prezime, zvanje)
4. TIBOR RODIGER, zamjenski član
(ime i prezime, zvanje)

Broj zadatka: 2020-MTS-26

Kratki opis zadatka: Radna zbirka bašta i dvorci austrijske pokrajine i njihova kulturno-povijesna vrijednost. Radni listovi i predmetni materijal vezani uz zadatke pokrajine Tiroi

Koji su aspekti najvažniji/ključni za ovaj zadatak i na koji način se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku? Kako se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku? Kako se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku?

Što druge predstavlja najvažnije? Jesu li druge stvari i bašte i na koji način se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku? Kako se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku? Kako se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku?

Kakav je politički kontekst ovog zadatka? Na koji način se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku? Kako se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku? Kako se najbolje mogu prikazati u ovom zadatku?

Datum: 2020. 06. 09

Potpis mentora: Ivan Hegedu

PREDGOVOR

Prilikom odabira teme završnog rada fokus je bio na manjoj, a turistički zanimljivoj zemlji. Odabir je bila turistički poznata zemlja u srcu Europe - Austrija i njeni dvorci u pokrajini Tirol, koji nam pružaju uvid kako u povijesnu, tako i kulturnu baštinu ove europske zemlje. Ovim putem želim zahvaliti mentoru, mr.sc. Ivanu Hegedušu, v. pred. na pomoći prilikom odabira i oblikovanja teme ovog završnog rada.

Zahvaljujem se svojoj obitelji na svojoj pruženoj podršci tokom ovog važnog poglavlja mog obrazovanja.

SAŽETAK

Ovaj završni rad istražuje kulturno – povijesnu baštinu i dvorce Tirola, austrijske pokrajine, pri čemu se ističe njihov značaj i važnost u ulozi turizma i kulturne baštine. Austrija, zemlja poznata diljem svijeta prepoznatljiva je prema svojim prirodnim ljepotama, bogatoj povijesti i spomencima te kulturnim blagom. Naglasak je stavljen na pokrajinu Tirol, koji je smješten u srcu Alpa, koji je prepoznat po svojoj bogatoj povijesti te prirodnoj ljepoti.

Tirol je regija koja nudi razne atrakcije, povijesne gradove i kulturne događaje. Muzeji, kulturne atrakcije, dvorci i spomenici ključni su za razumijevanje tirolske kulture i povijesti. Svaki dvorac nosi svoju jedinstvenu i unikatnu priču, od običnih burgova koji su branili teritorij do vrlo značajnih kraljevskih rezidencija koje su bile centar plemićkog načina života i umjetnosti. Ove građevine nisu samo golo kamenje i zidine već svjedoci prošlog vremena koji čuvaju mnoge tajne te u svojim zidovima čuvaju sjećanja na slavne bitke, kulturna ostvarenja te intrige dvorskog života.

Kulturno povijesna baština je više od dvoraca, odnosno tu su i muzeji, povijesni gradovi, stare gradske jezgre i drugo. Arhitektura, glazba, običaji, glazba i umjetnost su duboko ukorijenjeni elementi tirolske kulture koji su očuvani kroz generacije te se prenose s koljena na koljeno. Kulturni turizam obuhvaća razne oblike poput umjetničkog, gradskog ili baštinskog turizma. Vrlo je važno očuvati kulturne resurse i njihovu autentičnost kako bi se izbjegla banalizacija kulture.

Tirol, regija bogate povijesti i kulturne baštine nudi priliku za istraživanje europske povijesti i kulturnog nasljeđa, njegovi dvorci, crkve, samostani i muzeji svjedoče o bogatoj kulturnoj tradiciji i povijesnom razvoju.

Ključne riječi: *turizam, kultura, kulturna baština, kulturni turizam, povijest, dvorci*

ABSTRACT

This final thesis explores the cultural-historical heritage and castles of Tyrol, the Austrian province, highlighting their significance and importance in the role of tourism and cultural heritage. Austria, a country known all over the world, is recognizable for its natural beauty, rich history and monuments, and cultural treasures. The emphasis is on the province of Tyrol, which is located in the heart of the Alps, which is recognized for its rich history and natural beauty.

Tyrol is a region that offers various attractions, historic towns and cultural events. Museums, cultural attractions, castles and monuments are key to understanding Tyrolean culture and history. Each castle has its own unique and unique story, from ordinary burgs that defended the territory to very important royal residences that were the center of the noble lifestyle and art. These buildings are not just bare stones and walls, but witnesses of a bygone era that keep many secrets and keep memories of famous battles, cultural achievements and intrigues of court life in their walls.

Cultural and historical heritage is more than castles, i.e. there are also museums, historic towns, old town centers and more. Architecture, music, customs, music and art are deeply rooted elements of Tyrolean culture that have been preserved through the generations and passed down from generation to generation. Cultural tourism includes various forms such as art, city or heritage tourism. It is very important to preserve cultural resources and their authenticity in order to avoid the trivialization of culture.

Tyrol, a region rich in history and cultural heritage offers an opportunity to explore European history and cultural heritage, its castles, churches, monasteries and museums bear witness to a rich cultural tradition and historical development.

Keywords: tourism, culture, cultural heritage, cultural tourism, history, castles

Popis korištenih kratica

UNESCO United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (hrv: Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu)

UNWTO World Tourism Organization (hrv: Svjetska turistička organizacija)

SADRŽAJ
PREDGOVOR

SAŽETAK

ABSTRACT

1. Uvod	1
2. Definicija turizma	3
2.1. Kulturni turizam	4
2.2. Oblici kulturnog turizma	6
2.3. Kultura	8
2.4. Kulturna baština	9
2.5. Oblici kulturne baštine	11
3. Austrija	13
3.1. Tirol	15
3.2. Kulturno povijesna baština Tirola	16
4. Dvorci Tirola	24
5. Istraživanje o poznavanju kulturno - povijesne baštine i dvoraca austrijske pokrajine Tirol	35
5.1. Metodologija istraživanja	35
5.2. Karakteristike uzorka	36
5.3. Rezultati istraživanja	38
5.4. Ograničenja istraživanja	50
6. Zaključak	51
LITERATURA	53
POPIS TABLICA	56
POPIS ILUSTRACIJA	57
POPIS GRAFIKONA	58
POPIS SLIKA	60
PRILOZI	61

1. Uvod

Tema ovog završnog rada je kulturno – povijesna baština i dvorci austrijske pokrajine Tirol. Austrija je zemlja kojoj je turizam važan dio gospodarstva te je tako zauzela 9. mjesto u svijetu po turističkom prihodu te 12. mjesto prema međunarodnim dolascima turista.

Austrija, odredište za posjetitelje s puno kvaliteta koje nudi bogatstvo prirodnih ljepota, kulturnih blaga i povijesnih spomenika. Izvrsna sigurnost zemlje, čisti okoliš i velika kulturna ponuda ono je što najviše privlači turiste. Kulturna ponuda austrijskih gradova je velika, a posebno se njeguje klasična glazba, pa tako samo Beč godišnje uspije privući oko 100.000 posjetitelja na ljetne večernje koncerte klasične glazbe.

Austrijska pokrajina Tirol, smještena u srcu Alpa, poznata je po svojoj bogatoj povijesti i očaravajućoj prirodnoj ljepoti. “Srce Alpa” jedno je od najatraktivnijih svjetskih odredišta za odmor. Osim toga, tu je i izvanredan kulturni program, od povijesnih gradova do vrhunskih kulturnih događanja i tradicionalnih tirolskih večeri. Tirolska sela, gradovi i regije poznati su po svojim tradicionalnim običajima i proslavama, kao i po tome što su dom muzejima i drugim kulturnim atrakcijama najviše kvalitete. Kao regija koja je kroz stoljeća bila središte političkih, kulturnih i društvenih promjena, Tirol nudi jedinstven uvid u europsku povijest i kulturnu baštinu.

Jedan od najdojmljivijih aspekata ove baštine su dvorci, koji svjedoče o prošlim vremenima i pružaju nam dragocjen uvid u život i običaje obitelji koje su oblikovale sudbinu ove regije. Tijekom stoljeća, Tirol je bio svjedokom brojnih povijesnih događaja, od srednjovjekovnih borbi za teritorijalnu prevlast do kulturnih i društvenih promjena koje su oblikovale suvremeno društvo. Dvorci Tirola, smješteni na strateškim lokacijama, pružaju nam uvid u vojnu, političku i kulturnu povijest regije. Svaki dvorac ima svoju jedinstvenu priču, od utvrda koje su štitile teritorij od napada, do rezidencija koje su bile centri plemićkog života i umjetnosti. Ove građevine nisu samo arhitektonski spomenici već i svjedoci vremena, čuvajući u svojim zidovima sjećanja na slavne bitke, intrige dvorskog života i kulturna ostvarenja.

Kulturno povijesna baština Tirola obuhvaća mnogo više od samih dvoraca. Brojne crkve, samostani, stare gradske jezgre i muzeji svjedoče o bogatoj povijesti i kulturnom razvoju ovog područja. Tradicionalna arhitektura, umjetnički radovi, glazba i narodni običaji predstavljaju duboko ukorijenjene elemente tirolske kulture koji su se očuvali kroz generacije. Svaka od ovih komponenti pridonosi razumijevanju kako su se kulturni identitet i društvene strukture oblikovali kroz povijest. Poseban značaj imaju tradicionalni običaji i festivali koji se održavaju

u Tirolu, poput Almabtrieba, kada se stoka vraća s planinskih pašnjaka, te brojne manifestacije vezane uz vjerske blagdane i lokalne proslave. Ovi događaji nisu samo turističke atrakcije, već i vitalni dijelovi društvenog života lokalnog stanovništva, koji čuvaju i prenose kulturnu baštinu na nove generacije.

Struktura rada se sastoji od 5 dijela. U prvom dijelu je uvod u kojem se nalazi kratak pregled o čemu će se pisati u radu. Drugi dio su definicije turizma, što je to kulturni turizam, kultura, ali i što je baština te se nalazi podjela odnosno vrste i oblici kulture i baštine. U trećem dijelu nalazi se pregled gdje se nalazi Austrija, zatim kratka povijest Austrije te povijest pokrajine Tirol te gdje je ona smještena u zemlji. U četvrtom dijelu nalaze se dvorci pokrajine Tirol uz kratko objašnjenje važnosti svakog od navedenog. U petom dijelu nalazi se istraživanje vezano uz kulturno – povijesnu baštinu i dvorce austrijske pokrajine Tirol. U posljednjem dijelu nalazi se zaključak za cijeli rad te provedeno istraživanje.

2. Definicija turizma

Turizam je gospodarska grana koja uvelike doprinosi ekonomskom i gospodarskom razvoju zemlje. Omogućava ljudima da istražuju nove kulture, običaje, narode, prirodne ljepote i drugo. Svjetska turistička organizacija (UNWTO, <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>) definira „turizam kao društvenu, ekonomsku i kulturnu pojavu koja uključuje kretanje ljudi u druge zemlje ili nekog drugog mjesta izvan njihovog mjesta boravka zbog osobnih ili poslovnih razloga, a ti se ljudi nazivaju posjetiteljima pri čemu je turizam povezan s njihovim aktivnostima“.

Gržinić, J. (2019:19-20) u svojem dijelu „Uvod u turizam“ navodi da je „turizam i skup gospodarskih djelatnosti s obilježjima složenosti strukture, poslovanja, neproizvodnosti rada te specifičnosti tržišta s težnjom ostvarenja turističkog doživljaja stvarajući pritom direktne i indirektne utjecaje, ali i primarne i sekundarne utjecaje te je turizam kompleksan i složen fenomen zato što je turist željan različitih turističkih doživljaja te je granice istih teško utvrditi. U suvremenom turizmu turistička ponuda pokreće i potiče na kretanje u turizmu, a bez razvoja prometa i razvoja turističkih posrednika razvoj turizma bio bi gotovo nemoguć, barem ne u tolikom obujmu u kakvom je to danas“.

Petrić, L.(2007:25) prema Hunzikeru i Krapfu (1942) „turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja svakog pojedinca osobno i promjene mjesta boravka ukoliko ne-rezidenti time ne zasnivaju prebivalište u mjestu i ne obavljaju nikakvu gospodarsku djelatnost“.

Vukonić, B. (2010:15) u svom djelu „Turizam, budućnost mnogih iluzija“, definira turizam na sljedeći način: „Turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s njime nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost“.

Vrlo je teško stvoriti sliku o pojmu turizma iz razloga što je previše čimbenika koji na to utječu, stoga postoji posebna suzdržanost kod davanja bilo kakvih dugoročnih i kratkoročnih prognoza u turizmu jer veliki broj čimbenika utječe na turistička zbivanja.

Kao što je navedeno da drugi autori imaju različite definicije turizma, vrijedno je spomenuti i ovog važnog autora, Pirjevca, B. (1998:9) koji u svom djelu „Ekonomska obilježja turizma“ govori da je „turizam ljudska aktivnost koja obuhvaća čovjekovo ponašanje, upotrebu resursa i njegovu interakciju s drugim ljudima, gospodarstvom i okolišem“.

Svakodnevni život i kretanje čovjeka radi nervoznim i umornim koji želi promjene, a svaka aktivnost koja je dugotrajna ili monotona čovjeka iscrpljuje, stoga je čovjeku potreban bijeg od

svakodnevnog života te se javlja potreba da se doživi nešto novo, a novo zadovoljstvo je pokretač turističkih putovanja.

Pirjevec, B.(1998:12) definira turista da je putnik koji je dobrovoljno odlučio napustiti svoje stalno mjesto boravka, a putnik-turist putuje jer očekuje određeno zadovoljstvo koje mu može pružiti novosti i promjene doživljene na nekom putovanju.

Hrvatski državni zavod za statistiku (https://web.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Turizam/metodologija_aktivnost.htm) navodi da je „turist svaka osoba koja u mjestu izvan svojeg boravka provede najmanje jednu noć u smještajnome objektu radi odmora, rekreacije, zabave, očuvanja zdravlja te vjerskih ili poslovnih razloga, a da pri tome to nije obavljanje aktivnosti koja se financira iz posjećenog mjesta“.

Antunac, I. (2001) navodi da se pojam turista prvi put javlja 1800. godine u londonskoj publikaciji *Pegge`s – Anecdotes of the English Language*. Izraz za turista potrebno je protumačiti na način da se obuhvati svaki pojedinac koji se na svojem putovanju izvan svojeg mjesta boravka sadrži najmanje 24 sata. Osobe kao turiste treba smatrati: osobe koje na putovanje odlaze radi razonode, obiteljskih ili zdravstvenih razloga, osobe koje putuju na skupštine ili sastanke, osobe koje poslovno putuju, osobe na kružnom putovanju brodom te studente i omladinu u školama. Osobe koje se ne smatraju turistima su: osobe koje dolaze u određeno mjesto da preuzmu određenu službu, osobe koje dolaze s neko mjesto s ciljem i namjerom da tu osnuju svoj boravak, stanovnici pograničnih zona koji imaju mjesto boravka u jednoj zemlji, a rade u drugoj te putnici u tranzitu.

2.1. Kulturni turizam

Kultura i turizam međusobno su povezani i nadopunjuju jedno drugo pa tako kulturni turizam privlači ljude koji žele upoznati kulture, povijest, tradiciju, kulturnu baštinu i dr. Svjetska turistička organizacija (<https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>) kulturni turizam definira kao pojedinačnu turističku aktivnost kojoj je glavna motivacija posjetitelja naučiti, otkriti ili konzumirati materijalne ili nematerijalne kulturne proizvode u određenoj turističkoj destinaciji. Navedene atrakcije odnose se na materijalne, duhovne, intelektualne i emocionalnih karakteristika društva koje uključuje umjetnost, arhitekturu, kulturnu i povijesnu baštinu, književnost, glazbu te žive kulture s njihovim životnim stilovima, vjerovanjima i tradicijom.

Jelinčić D. A. (2008:41-52) „kulturni turizam naziva se još i turizmom baštine te turizmom kulturne baštine, a svi ti oblici imaju istu odgovornost, a to je upoznavanje turista s onim što

naša regija, grad ili državu čini različitima i zanimljivijima od drugih bez obzira na to radi li se o umjetnosti, kulturi ili povijesti“. Kulturni turizam općenito se povezuje s putovanjima koja uključuju posjet nekim kulturnim resursima bez obzira na prvobitnu motivaciju. Samu kulturu ne obilježava samo posjet muzeju, nego to može biti i u obliku nematerijalnom obliku.

Valčić, M. (2018:124) kulturni turizam uključuje četiri elementa, a ti elementi su: turizam, upotreba baštinskih resursa, turist te konzumiranje priče, iskustva, proizvoda i pojava. Kulturna mjesta s turističkim potencijalom dijele mnoga zajednička obilježja, a to su: zanimljivost i jedinstvenost, mogućnost prihvata posjeta te su laka dostupnost, a najvažnije od svega je da turistima pružaju neodoljiv razlog za posjetu.

Gržinić, J. (2018:109-112) ističe da je kulturu danas izrazito teško očuvati u obliku rariteta zbog velikog broja informacija, a samim time i velikih očekivanja posjetitelja. Iz toga razloga dolazi do prikazivanja turističkih priča koje nisu istinite ili prihvaćene što uvelike narušava imidž destinacije. Iz tih razloga, potrebno je poštovati principe razvoja kulturnog turizma:

- 1) Destinacije moraju odrediti vrstu kulturnih posjeta i prema njima usredotočiti resurse
- 2) Procijeniti rizike i koristi kulturnog turizma i njegovog razvoja
- 3) Razviti svjesnost da se materijalna i nematerijalna kultura isprepliću
- 4) Prepoznati alternativne oblike turizma kao održivu formu razvoja
- 5) Promovirati kulturni turizam
- 6) Izbjegavati banalizaciju kulture i nuditi ono autentično
- 7) Voditi brigu o restauraciji
- 8) Voditi se zadovoljstvom posjeta, a ne samo profitom
- 9) Kreirati zajedničke vrijednosti

Prema Jelinčić, Gulišija i Bekić (2010:18) navode da nije uvijek poznato od kojeg koncepta kulture se polazi; od onog antropološkog koji kulturu opisuje kao skup vjerovanja i običaja neke zajednice ili nekog drugog što već u samom početku stvara zbrku u shvaćanju koncepta kulture.

Smith, M. i Robinson, M. (2006:1) navode da je kulturni turizam zapravo turizam koji je puno više od proizvodnje i potrošnje visoke umjetnosti i baštine.

Tablica 1. Osnovni principi kulturnog turizma

Predmet	Princip
Priroda turizma	Turizam je : → komercijalna aktivnost → uključuje konzumiranje iskustava → zabava → aktivnost kojom upravlja potražnja i koju je teško kontrolirati
Zanimljivosti pokreću turizam	→ nisu sve turističke zanimljivosti jednake → kulturne baštinske zanimljivosti dio su turizma → nisu svi kulturni resursi kulturne turističke zanimljivosti
Čimbenici koji utječu na stupanj posjećenosti	→ pristup i blizina utječu na potencijalan broj posjetitelja → raspoloživo vrijeme utječe na kvalitetu i dubinu iskustva
Ponašanje turista	→ iskustvo mora biti kontrolirano kako bi se kontroliralo ponašanje turista → turisti žele kontinuirano iskustvo
Kulturni turizam	→ nisu svi kulturni turisti jednaki → turisti žele „autentičnost“, ali ne i realnost

Izvor: Valčić, M. (2018.). Turizam i kultura. Zagreb. Naklada Juričić. str. 120.

2.2. Oblici kulturnog turizma

Valčić, M. (2018:151-157) s obzirom na sve veće zanimanje za istraživanje kulturnog turizma tako postoji i nekoliko vrsta kulturnog turizma. Oblici kulturnog turizma su:

- 1) Baštinski turizam – baština je geografski određena te je usko vezana uz neko specifično mjesto te označava povijesni razvoj kulturne grupe.

- 2) Umjetnički turizam - podrazumijeva putovanje radi doživljavanja elemenata visoke kulture. Umjetnost je globalnija od baštine zato što turisti ne moraju posjetiti mjesto porijekla umjetnosti da bi imali pristup. Umjetnost se dugo opirala da bude dio turizma i da u njemu sudjeluje jer se smatralo da turisti nemaju kulturnu kompetenciju. Umjetnički festivali, karnevali i proslave smatraju se umjetničkim kulturnim događajima.
- 3) Gradski – urbani turizam – veliki broj kulturnih gradova nudi širok spektar baštine, umjetnosti i suvremenih zanimljivosti. U samo nekoliko gradova može se dobiti i zadržati svjetski ugled i osigurati neprekidni protok turista. Kulturni turizam grupiran je u europskim urbanim područjima u kojima su smještene lako pristupačne i dostupne baštinske zanimljivosti. Urbani turizam temelji se na posjetima poznatim ubranim destinacijama.
- 4) Ruralni kulturni turizam – razvoj perifernih i ruralnih područja u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju predstavlja veliki izazov. Gubitak poljoprivrede i rudarstva uobičajen je razlog propadanja ruralnih područja , a turističke aktivnosti ruralnih područja su: seoski turizam, izgradnja vikendica, ekoturizam, održavanje sajmovi i dr. Otoci, obalna sela, zaleđa, udaljena područja i mali gradovi smatraju se geografskim lokacijama za razvoj ruralnog turizma
- 5) Profesionalni kulturni turizam - uz standardno razgledavanje u nekim turističkim mjestima organiziraju se i tzv. *life – seeing ture*, odnosno „razgledavanje života“ umjesto da je riječ o razgledavanju znamenitosti (*seeing – sight*). Razgledavanje života podrazumijeva ulaženje u domove domicilnog stanovništva, sudjelovanje na obiteljskim događajima. Na taj način turisti ulaze u vremenske i stvarne živote ljudi.
- 6) Kreativni turizam – naziva se još i hobi – turizam. Hobi kojim se često ljudi bave u slobodno vrijeme se ne podudara s vremenom godišnjeg odmora i ne zahtjeva financijsku dobit, sada se vrlo dobro uklapa u aktivni i kulturni turizam. Kreativni turizam u okviru turističkog putovanja znači učenje o kulturi ili odabranoj temi lokalnih razmjera.
- 7) Etički turizam – proizlazi iz svijesti europskih turista koji su postali svjesni izdataka turističkih kretanja u odredišta i tretmana u njima na principu vrijednost za novac. Etički turisti smatrali su da imaju pravo i na utjecaj na promjenu ponašanja turističke industrije nakon što su sebe vidjeli kao glavnu pokretačku snagu uspjeha turističke industrije. Koncept odgovornog razvoja turizma, kojeg prihvaćaju svaka zemlja koja

odgovorno i ozbiljno pristupa turizmu, bitna je stavka u etičkoj strategiji razvoja turizma.

- 8) Autohtoni kulturni turizam – autohtone zajednice unatoč tome što posjeduju samodostatnu društveno – ekonomsku strukturu koja je otporna na utjecaje vanjskih promjena, postaju osjetljive kada su izložene „superiornoj“ turističkoj kulturi. Kulturni turizam je prepoznat kao snažno sredstvo za razvoj ruralnih zajednica.
- 9) Suvremeni (popularni) kulturni turizam – nisu svi kulturni turisti zainteresirani za umjetnost, baštinu i povijest. Brisanje granice između visoke u popularne kulture „pomoglo je poboljšati pristup i proširiti publiku“. Time je otvoren put za nove popularne elemente kulture da postanu kulturne aktivnosti, u kombinaciji s tradicionalnim. Za turiste uživanje u pop – glazbi, nogometu, večernjim izlascima, kupnji jednako je kao i posjećivanje lokaliteta svjetske baštine. Suvremeni kulturni turizam utjelovljuje raznolike kulturne aktivnosti, uz to i obuhvaća niz kontroliranih kulturnih zanimljivosti kao što su: tematski parkovi, trgovački centri i sl. Festivalski turizam je odličan način za atraktivan prikaz kulturne veličine neke zemlje ili područja.
- 10) Kongresni turizam – presudnu ulogu ima resorna ministarstva uz interese na tom području i državnih instituta kada je riječ o ovom obliku turizma. Obrazovanje lokalnog stanovništva o vlastitom nasljeđu donosi koncept pod nazivom „ održivi turizam“. Znanstvene aktivnosti razvijaju se zbog interesa turista, a posebno u tehničkim industrijama, znanstveno – istraživačkim aktivnostima te obrazovanju. Primjer kongresnog turizma je posjet sjednicama Sabora, odlazak na određene kongrese ili prisustvovanje na raspravama za prijedloge novih zakona, promjene poreza i sl. Kongresni turizam obuhvaća i poslovne skupove u obliku sastanaka, kolegija, seminari ili sjednice. Sastanke organiziraju radne skupine, uprave i odbori, dok se seminari organiziraju kada se nešto ili nekoga želi predstaviti ili kada se želi nešto ili nekoga obučavati o nekoj temi.

2.3. Kultura

Smith, M. i Robinson, M. (2006:4) „resurs kulture je temelj međunarodnog turizma i uvelike je olakšao njegov razvoj i rast te time dopustio raznim društvima da sudjeluju u procesu razvoja“. U tretiranju kulture kao resursa ne treba zanemariti aspekte djelovanja, kao i vrijednost kulture koja se ne odnosi samo na njezinu vrijednost nego i na načine na koje se ona koristi.

Valčić, M. (2018:112) kultura nije samo ono što nas okružuje i s čime živimo već druženje, mjesto, zajednica i osjećaj konačnog smisla. Kultura je prikazana kao cjelina različitih značajki, duhovnih i materijalnih osjećaja koji obilježavaju neku zajednicu ili društvo. Kroz kulturu čovjek se izražava, prepoznaje se kao nedovršeni projekt, stvara djela koja ga nadmašuju, svjestan je sebe i neprestano traži nova značenja. Kultura je posljednjih godina postala predmetom svetkovina, veličanja gradova koji nose predznak grad kulture. Ujedno se kultura proširila kao koncepcija te sada postoji mogućnost gubitka njezine specifičnosti.

Jelinčić, D.A. (2008:30) „kultura se promatra na način života nekog naroda ili grupe i ima različita svojstva i sustave značenja koja uključuju sve oblike društvene, intelektualne i umjetničke aktivnosti. Kultura nije samo estetski sud odabrane manjine koja je obrazovana da ocjenjuje kulturne aktivnosti nego ona uključuje život i interese običnih ljudi, građana, umjetnika i obrtnika“.

Valčić, M. (2018:112-117) podijelila je kulturu kroz četiri aspekta, a ti aspekti su sljedeći:

- 1) Materijalni aspekt kulture – izrazi takve kulture su opipljivi i razmjenjivi kao što su lijepe umjetnosti, domovi, crkve, potrošna dobra i dr. Može se gledati kao prijelazno područje između okoliša i ljudi pri čemu djelovanje čovjeka na okoliš može imati negativne učinke.
- 2) Nematerijalni aspekti kulture – nematerijalni izrazi kulture utjelovljuju tradicionalne prakse i kulturne izraze kao što su plesovi, rituali, norme i dr. Oni daju značenje i oblik društvu po kojemu se ono razlikuje od drugih društava.
- 3) Kognitivni aspekt kulture – oni su u najdubljem sloju kulture kojoj su jedini izrazi tradicije. Kognitivna kultura nije potpuno nevidljiva nego dopušta i nekonzistentnost, a sastoji se od dijeljenih vjerovanja o tome što je svijet zapravo.
- 4) Jezik i kultura – jezik je glavno sredstvo kojim se prenosi kultura, a omogućuje da se kultura podučava, uči, dijeli te da se upoznaju elementi nematerijalne i kognitivne kulture. Mnogim jezicima prijeto izumiranje, što je potaknulo UNESCO da počne s očuvanjem tih jezika zbog njihove ključne uloge u prijenosu i upoznavanju drugih kultura. Jezik je ujedno i prva i najveća prepreka s kojom se turisti susreću prilikom svojih putovanja.

2.4. Kulturna baština

Jelinčić, D.A. (2008:30-33) kulturna baština vezana je uz pojam kulturnog turizma s obzirom da je to jedan od najvažnijih njezinih resursa. „Kulturna baština odnosi se na

spomenike, skupine građevina i lokaliteta koji imaju povijesnu, estetsku, arheološku, znanstvenu, etnološku ili antropološku vrijednost.“ Tri su glavne komponente kulturne baštine:

- 1) Spomenici - djela arhitekture, monumentalna djela iz područja skulpture i slikanja, elementi i strukture arheološke prirode što se odnosi se crteže, prebivališta i pećine, povijesne, znanstvene ili umjetničke kombinacije izuzetne univerzalne vrijednosti.
- 2) Skupine građevina - skupine povezanih ili samostojećih građevina koje zbog svoje arhitekture, položaja ili homogenosti imaju izuzetnu univerzalnu vrijednost koja može biti povijesna, znanstvena ili umjetnička
- 3) Lokaliteti – djela čovjeka ili kombinirana djela čovjeka i prirode te područja koja uključuju arheološke lokalitete izuzetne univerzalne vrijednosti.

Nematerijalna baština se naziva još i „živućom kulturnom baštinom“ manifestira se u sljedećim elementima: usmena tradicija, jezik i izričaj, scenska umjetnost, tradicijski obrti, društvena praksa, rituali i svečanosti te znanja i praksa o prirodi i svemiru. Baština služi kao sredstvo za predstavljanje idealne prošlosti i razlika koje su karakteristične za mjesta i ljude, stoga baština u isto vrijeme „teritorijalizira“ i „lokalizira“.

Gredičak, T.(2008:205-234) „kulturna baština jednog naroda podrazumijeva djela njegovih umjetnika, arhitekata, kompozitora, pisaca i filozofa, djela autora koji nisu poznati koja su postala bitnim dijelom naroda, kao i ostale vrijednosti koje daju smisao životu“. Radi se o djelima koja su nematerijalnog i materijalnog porijekla, a izražavaju kreativnost pojedinog naroda, a u to spada: običaji, vjerovanja, jezik, povijesni spomenici, književnost, mjesta, knjižnice i arhivi. Mnoge zemlje napravile su značajne korake u zaštiti kulturnog i prirodnog nasljeđa i iskorištavanja istih za turističke svrhe, npr. donošenje zakona i propisa. Kako je sve više jačao pojam baštine, ona je podijeljena na nematerijalnu i materijalnu, a unutar materijalne baštine podijeljena je na nepokretnu i pokretnu baštinu. Nematerijalna baština, tj. kultura veže se uz ljude, dok se materijalna veže uz tlo. Neka kulturna baština na tlu neke zemlje ili regije može biti i obogaćena tragovima ili svjedočanstvima nekih kultura koje su prije postojale i drugih naroda koji su boravili na tom području tijekom povijesnih razdoblja.

UNESCO (<https://www.unesco.org/en/world-heritage>) „baštinu definira kao ostavštinu iz davne prošlosti, to je nešto s čime živimo i dan danas i to je ono što prenosimo budućim naraštajima i generacijama“. Kulturna i prirodna baština su izvori života i inspiracije koji su nezamjenjivi.

Valčić, M. (2018:196-202) ljudi su uvijek proizvodili i proizvodit će i dalje različite vrste materijalnih ostataka i tradicija, pri čemu je svaka od navedenih neponovljiva i jedinstvena. Razlikujemo tri osnovne vrste kulturne baštine: nepokretna baština, pokretna baština te

nematerijalna kulturna dobra. Među nepokretnim kulturnim dobrima upravo je graditeljska baština, koja je najveći dio i upravo zato se ona promatra kao zajednička baština svih Europljana. Graditeljska baština je ukupnost nepokretnih dobara na nekom području, pa je tako graditeljska baština dio kulturne baštine, koja u svom materijalnom obliku sadržava spomenička svojstva. U nepokretna kulturna dobra ubrajamo: arheološke lokalitete, kulturno povijesne cjeline te pojedinačne građevine i njihove dijelove. Prirodna baština odnosi se na prirodne atrakcije koje se sastoje od bioloških i fizičkih formacija, a imaju vrijednost s estetskog i znanstvenog stajališta.

2.5. Oblici kulturne baštine

Valčić, M. (2018:202-208) podijelila je kulturnu baštinu na dva dijela, a to su: spomenici i spomeničke cjeline te pojedinačna nepokretna kulturna dobra.

Ilustracija 1. Oblici kulturne baštine

SPOMENICI I SPOMENIČKE CJELINE	POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA
<ul style="list-style-type: none"> • arheološki lokaliteti • naselja i dijelovi naselja • kulturno - memorijalna područja • kompleksi i skupine povijesnih građevina 	<ul style="list-style-type: none"> • povijesno - memorijalni spomenici • civilne građevine • vojne i obrambene građevine • sakralne građevine • gospodarske građevine • grobne građevine • javna plastika i urbana oprema • arheološki spomenici • povijesni gradovi • gradovi kulture • arhitektura. muzeji i galerije

Izvor: izrada autora

Ministarstvo kulture i medija (<https://min-kulture.gov.hr/eu-kultura/kulturna-bastina/vrste-kulturne-bastine/nepokretna-kulturna-bastina/369>) kulturnu baštinu podijelilo je baštinu na sljedeće vrste:

1) „Nepokretna kulturna baština – čine ju građevine ili kompleksi građevina, krajolici te kulturno povijesne cjeline. Nepokretna dobra predstavljaju graditeljsku baštinu od pojedinačne građevine prema cjelini. Nepokretno dobro može biti: grad, selo, građevina, područje, vrtovi, perivoji, parkovi i dr.

2) Pokretna kulturna dobra - u 19.st počinje briga za „starine“ koje se danas nazivaju kulturnim dobrima te je obilježeno stvaranjem novih društvenih odnosa, jačanje nacionalnog identiteta, osnivanje društva i profesionalnih udruženja i dr.

3) Nematerijalna kulturna baština

4) Arheološka kulturna baština - zaštitno iskopavanje, sustavno iskopavanje, revizijsko iskopavanje, probno iskopavanje, podvodno iskopavanje te konzervatorske studije“.

3. Austrija

Hrvatska enciklopedija (<https://www.enciklopedija.hr/clanak/austrija>) Austrija je zemlja koja se nalazi u srednjoj Europi. „Graniči sa 8 zemalja, a to su: Češka na sjeveru, Slovačka na sjeveroistoku, Njemačka na sjeverozapadu, na zapadu s Lihtenštajnom i Švicarskom, na istoku s Mađarskom te na jugu sa Slovenijom i Italijom“.

Slika 1. Položaj Austrije na karti Europe

Izvor: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/austrija> (pristup: 26.6.2024.)

Austrija (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Austrija>) „broji oko 9 milijuna stanovnika te je glavna valuta euro, dok je službeni jezik njemački“. Glavni grad je Beč. „Austrija je podijeljena na 9 saveznih zemalja, dok je sama Austrija savezna republika. Savezne zemlje su sljedeće: Gradišće, Koroška, Donja Austrija, Salzburg, Štajerska, Tirol, Gornja Austrija, Beč te Vorarlberg“.

Slika 2. Zastava Austrije

Izvor: : <https://hr.wikipedia.org/wiki/Austrija> (pristup: 26.6.2024.)

3.1. Kulturna povijest Austrije

Zöllner, E., Schüssel, T. (1997:11-100) rimske su vojske godine 15. pr.Kr. osvojile Sjeverni Tirol, Vorarlberg te Bavarsku jer su smatrali blizinu Dunava pogodnom granicom. Rimljani su od brojnih gradova i pograničnih naselja izgradili velika gradska naselja. Centar grada bio je forum, središnji poslovni prostor, oko kojeg su se nalazile poslovne zgrade, a na kraju grada nalazio se jedan ili više amfiteatra koji su služili za borbe sa životinjama ili gladijatorske igre. Rimljani su unaprijedili i poljoprivredu na način da su isušivali močvare kako bi dobili zemljište za voćarstvo ili stočarstvo. Na području Alpa stanovništvo je pokupilo rimski način izgradnje kuća, obrade njiva i vrtova, načine kako od metala i mramora izraditi neke predmete. U kulturnom pogledu osim jezične prilagodbe, došlo je i do promjena u načinu života i narodnim običajima.

Danas još uvijek nije utvrđeno podrijetlo Bavaraca koji su osvojili i naselili zemlju u 6. stoljeću, ponajprije ispod Alpa, zatim dunavske ravnice i gorje. Njihov prodor prema istoku zaustavili su Avari, koji su specifični po pletenicama koje su nosili muškarci. Snažna provala Avara i Slavena u Austriju sa sobom je donijela i veliku opasnost od slavenizacije. Rimske su ceste tada bile najbolji i najsigurniji načini putovanja.

Crkveni prinos austrijskoj kulturi bio je velik i značajan. Plemstvo je, unatoč političkim suprotnostima, tvorilo jednu zajednicu koja se staleški prema unutra zatvorila u 12. stoljeću, ali koja je svojim viteškim načinom života i otvorenom staleškom sviješću međusobno držala na okupu. Dvorsko pjesništvo daje dobar uvid u ideale i razmišljanje viteškog svijeta. Do velikih uspjeha dolazi i na području likovne umjetnosti, benediktinci i cisterciti gradili su romaničke građevine u Lambachu, Heiligenkreuzu, Admontu, Viktringu i Baumgartenbergu. Poseban oblik crkvene romaničke arhitekture su i brojne *karnere* (grobnice s kosturnicom u prizemlju i kapelicom na katu) koje su se gradile na području Donje Austrije i Koruške.

Grof Rudolf Habsburški izabran je 1273. godine za njemačkog kralja koji je bio imućan, vojnički iskusan i vrlo mudar čovjek koji je djelovao s jako puno razmišljanja. Rudolf Habsburški je za austrijske zemlje proglasio je zemaljski mir što je značilo davanje prednosti plemstvu, odnosno mogućnost gradnje zamkova. Godine 1278. Rudolf je pobijedio kod Dürnkruta (Moravsko polje), te kada je sklopljen mir, Habsburgovcima je omogućeno raspolaganje austrijskim zemljama. Bitka kod Moravskog polja imala je veliku važnost za austrijsku povijest zato što je ona dala temelje za osnivanje habsburške dinastičke vlasti u Austriji. Dva sina, Albrecht i Rudolf, sinovi Rudolfa, u vrijeme Božića dobili su Austriju, Štajersku i Kranjsku u leno, tj. „ u jednu ruku“ što znači nedjeljiva vlast. Zajedničko vladanje

braće je bilo neobično za Austrijance stoga je vlast nad zemljom bila povjerena vojvodi Albrechtu.

Raspadom Svetog Rimskog carstva (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Austrija>) Franjo II. osniva Austrijsko carstvo koje se prostiralo na područje današnje Austrije, Češke, Slovačke, Hrvatske, Rumunjske, Slovenije, Mađarske, Poljska, Srbija, Italija, Bosna i Hercegovina te Njemačka. Carstvo je 1867. godine nagodbom pretvoreno u dvojnu monarhiju, Austro – Ugarsku. Austro - Ugarska se raspada nakon što je bila među zemljama gubitnicima Prvog svjetskog rata te je tako nastala mirovnim ugovorima u Saint – germainu i Trianonu nastala Republika Njemačka Austrija. Godine 1938. dolazi do pripojenja Austrije Njemačkoj na zahtjev Adolfa Hitlera koji je zahtijevao da Austrija bude dio Njemačke.

3.1. Tirol

Tirol (<https://www.enciklopedija.hr/clanak/tirol>) je „savezna zemlja u Austriji koja se sastoji od Sjevernog Tirola koji se nalazi između Bavarske, Vorarlberga, Salzburga, Italije i Švicarske te Istočnog Tirola koji je između Koruške, Salzburga i Italije“. Tirol je planinsko područje koji obuhvaća najviše dijelove Sjevernih Alpa te se još naziva i „Srcem Alpa“. Najvažnije prometno središte i glavni grad Tirola je Innsbruck.

Regije u Tirolu (<https://www.austria.info/hr/turisticke-destinacije/savezne-pokrajine/tirol>) „pripremaju raznovrsnu ponudu od nobl destinacija St. Antona i Kitzbühela preko divlje dolina Pitsa i Ötza do nacionalnih parkova Großglockner i Großvenediger u idiličnom Istočnom Tirolu. Zemlja ledenjaka i kristalno bistrih gorskih jezera je među skijašima, alpinistima, vozačima brdskih bicikala, planinarima poznata diljem svijeta“. U posjet regiji Karwendel ističe se grad srebra Schwaz dok će brdski sportaši pravi Eldorado naći u Stubaitalu.

Najstariji (<https://www.wikiwand.com/sh/Tirol>) stanovnici bili su Etrušćani i Veneti, dok su Rimljani počeli prodirati kasnije. U 2. stoljeću započinje prodiranje germanskih plemena, dok je u 4. stoljeću došlo do prodiranja kršćanstva preko Trenta i Brixena. Nakon raspada Svetog Rimskog Carstva, dolazi pod vlast Gota. Car Svetog Rimskog Carstva oženio je svoga sina za Margaretu Korušku koja je bila jedina nasljednica tirolskih i goričkih grofova. Nakon njezine smrti Tirol je pripao Habsburgovcima, odnosno pod vlast nadvojvode Rudolfa IV. Tirol je bio jedan od rijetkih krajeva u kojem su seljaci bili slobodni.

Zöllner, E., Schüssel, T. (1997:58-59) u Tirolu se dugo održavala podjela na grofovije. U blizini rijeke Inn postojale su tri grofovije, a to su: Gornja (*Oberinntal*) na koju se nadovezala Donja (*Unterinntal*) do Zillera te posljednja treća grofovija (*Inntal*) kojoj su pripadali Kufstein, Kitzbühel te Rattenberg. Poneke bi grofovije činile također Vintschgau i Pustertal, a područje

ispod grada Bozena pripadalo je grofoviji Eppan, kasniji istočni Tirol pripada Koruškoj, a Ausferngebiet pripada vojvodstvu Švapska. U izgradnji vlast vodeću ulogu imali su duhovni dostojanstvenici koji su raspolagali pravom imuniteta i velikim posjedima zemlje. Politički razvoj u Tirolu u srednjem vijeku pokazivao obilježja slična Salzburgu, konačni rezultat ipak je bio drugačiji, a to je da su vlast uspostavili svjetovni velikaši. Unutar plemićkog staleža isticale su se tri obitelji što se tiče posjeda i utjecaja, a te tri obitelji su: grofovi od Andechs, grofovi od Tirola te grofovi od Eppana.

Grofovi od Andechs imali su posjede posvuda, dobili su od Brixena u leno grofovije u Pustertalu i Unterinntalu, a uz to sve bili su predstojnici brixenških i freisinških imanja zaštićenih imunitetom. Njihov vjeran odnos prema caru donio im je počasni naslov vojvode od Merana pod čime se podrazumijeva kraljevi na moru, a ne Meran u Tirolu. Obitelj se ističe i po vrlo važnoj ulozi u razvijanju Innsbrucka.

Grofovi od Eppana nalazili su se na području rijeke Etsch, a svoju grofovsku vlast su izvršavali kao nosioci lenskoga prava Tridentskog biskupa. U 12. stoljeću dolazi do sukoba između ove obitelji i tirolskog grofa, koji uspješno završava za Tirolce. Grofovi od Eppana u političkom i društvenom životu su bili prisutni sve do sredine 13. stoljeća kada je preminuo posljednji član obitelji po muškoj lozi.

Grofovi od Tirola imali su svoj zamak na području rijeke Estch povrh Merana, po kojem je Tirol trebao dobiti ime. Obitelj je postavila grofove u Vintschgau i grofove od Bozena te predstojnike iz Tridenta. Kao i druge plemićke obitelji i oni su podržavali Hohenstaufovce u talijanskim sukobima, a uz to su također razvijali i političku aktivnost koja je i inače bila jaka. Grof Albert bio je uspješan i energičan državnik koji je 1210. godine postao brixenški predstojnik, a kada su mu nakon smrti posljednjeg člana obitelji pripale grofovije u Pustertalu i Unterinntalu, smatran je za najmoćnijeg čovjeka u zemlji. Nakon njegove smrti, s obzirom da nije imao nasljednika, grofovi gorički su bili ti koji su se najviše koristili rezultatima rada tirolskih grofova. Izgradnja kneževine u Tirolu nije bila dovršena, a moć tirolskih i goričkih grofova bila je veća od moći Tridentskih i brixenških biskupa.

3.2. Kulturno povijesna baština Tirola

U ovom poglavlju analizira se kulturno – povijesna baštine Austrije, odnosno savezne države Tirol.

Zlatni krov

Zlatni krov (https://en.wikipedia.org/wiki/Goldenes_Dachl) je „znamenita građevina smještena u starom dijelu grada u Innsbrucku. Zlatni krov smatra se najpoznatijim simbolom

grada koji je dovršen 1500. godine, a bio je ukrašen sa 2657 bakrenih pločica koje su bile obložene vatrom za cara Maksimilijana I. kako bi se time obilježilo njegovo vjenčanje s Biancom Mariom Sforzom“. Cijeli zlatni krov ukrašen je isklesanim reljefima i zidnim slikama. Iznad grbova nalaze se freske Jörga Kölderera koji prikazuju dva viteza s heraldičkim zastavama koje predstavljaju Sveto Rimsko Carstvo. Zgrada na kojoj je izgrađen zlatni krov sagrađena je početkom 15. stoljeća kao rezidencija tirolskih vladara. Zlatni krov zamišljen je kao kraljevska loža u kojoj su car i njegova obitelj mogli sjediti i gledati festivale, turnire i druge događaje koji su se odražavali na trgu ispod zgrade. Cijena ulaza u muzej je 5,50 € po osobi.

Slika 3. Zlatni krov

Izvor: <https://www.innsbruck-altstadt.com/golden-roof/> (pristup: 23.7.2024.)

Triumphforte

Trijumfalna vrata (<https://explorial.com/sights/innsbruck-triumphforte/9>) jedna je od najpoznatijih znamenitosti koja je smještena na južnom kraju gdje nudi veličanstven pogled na

bogatu povijest i kulturnu baštinu Austrije. Vrata je dala izgraditi carica Marija Terezija 1765. godine u znak na sjećanje vjenčanja svoga sina. Ujedno vrata služe kao i spomenik žalosti na preminulog supruga Marije Terezije, Franju I. Lotarinškog, koji je preminuo tijekom izgradnje. Ova dvostruka svrha može se vidjeti i u samom dizajnu, s obzirom da jedna strana označava radost, dok druga strana označava tugu. Arhitektura same izgradnje je dojmljiv primjer kasnog baroknog stila. Sjeverno lice koje je okrenuto prema gradu slavi kraljevsko vjenčanje s reljefima i natpisima koji simboliziraju bračne vrline poput vjernosti i plodnosti. Južno lice okrenuto prema zemlji oplakuje smrt cara Franje I. s turobnim motivima kao što su uplakane figure i pogrebne urne. Luk nudi spektakularnu pozadinu za fotografije tijekom izlaska ili zalaska sunca te je posebno osvjetljen noću, što čini očaravajući prizor kada padne mrak. Triumphpforte ne stoji tamo samo kao arhitektonsko remek djelo, već kao vrlo važan simbol bogate povijesti Innsbrucka gdje su tuga i radost zajedno uklesani u kamenu. Znamenitost turistima pruža mogućnost da dublje zarone i istraže austrijsku prošlost.

Slika 4. Triumphpforte

Izvor: https://explorial.com/wp-content/uploads/2024/02/8_Overview.png

(pristup: 27.6.2024.)

Schwazer Silberbergwerk

Rudnik srebra (<https://whichmuseum.de/museum/schwazer-silberbergwerk-26266>) Schwaz u Tirolu je rudnik koji posjetiteljima nudi jedinstvenu priliku za istraživanje rada rudnika i same povijesti. „Rudnik je bio jedan od najvećih i najproduktivnijih u regiji u kasnom srednjem vijeku, a danas nudi uvid u teške uvjete s kojima su se rudari suočavali i koje su tehnike koristili za vađenje minerala i srebra. U rudniku stalna temperatura je 12 stupnjeva te je vlažnost od 99% cijele godine stoga je važno da posjetitelji budu prikladno odjeveni. 1989. godine tunel

baštine Sigmund je pripremljen i otvoren za javnost. Prvih 800 metara tunela moguće je istražiti rudničkom željeznicom koja posjetiteljima nudi jedinstven i nezaboravan doživljaj“. Obilazak rudnika traje 90 minuta te je cijena po osobi 20,00 €.

Godina 1500 –ta (https://de.wikipedia.org/wiki/Silberbergwerk_Schwaz#Geschichte) bila je godina kada je došlo do vrhunca iskopavanja srebra te je time Schwaz postao drugi najveći grad u Habsburškom carstvu nakon Beča. Legenda o početku rudarstva govori o tome kako je sluškinja Kandlerin čuvala stoku kada je bik rogovima počupao travnjak te se tada otkrio tamni i sjajni kamen. Osim srebra bakar je bio druga najvažnija sirovina koja se vadila iz rudnika. Iskopano srebro obavezno se moralo prodati vladaru, dok se bakar mogao slobodno prodavati na tržištu. Rudarstvo je doživjelo dva zlatna doba od 14. do 18. stoljeća, a nakon toga uspjesi su izostali jer su nalazišta bila iscrpljena. Svo rudarenje prestalo je 1999. godine.

Slika 5. Schwazer Silberbergwerk

Izvor: https://www.silberbergwerk.at/uploads/hfBn5RHT/IMG_0217.jpg (pristup:27.6.2024.)

Hofburg Innsbruck

Carsku palaču (<https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-kaiserliche-hofburg-innsbruck>) „izgradio je nadvojvoda Sigmund, jedna je od glavnih atrakcija u Innsbrucku. Carska palača je jedna od tri najveća povijesno – kulturna spomenika u Austriji, uz Carsku palaču u Beču i dvorac Schönbrunn“. Palača je danas muzej svjetske klase, nakon opsežnih radova kojima joj je vraćen sjaj iz 18. stoljeća. Dvorana divova, garde, soba Lorraine te kapela tustima i posjetiteljima daju opipljiv osjećaj elegancije i bogatstva dinastije Habsburg. Posebno vrijedan za pogledati je Apartman carice Elizabete koji uglavnom sadrži namještaj, umjetnička djela te tapiserije. Muzej nudi pogled na način života i bogatstvo prijašnjih vladara. Također tamo se nalaze i portreti dinastije Habsburg.

Slika 6. Hofburg Innsbruck

Izvor: <https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-kaiserliche-hofburg-innsbruck> (pristup: 27.6.2024.)

Annasäule

Anin stup (<https://www.discover-innsbruck.at/annasaeule-innsbruck/>) „spada u najpopularnije foto motive u Innsbrucku pogotovo zimi kada se iznad grada vidi gorje Nordkette prekriveno snijegom. Osim Svete Ane, prikazan je i Sveti Juraj sa zmajem koji se smatra zaštitnikom države Tirol. Sveta Ana smatra se zaštitnicom trudnica i onih bez djece“. Uz svece još se nalaze i Kasijan kao zaštitnik biskupije Brixen te Vigilije kao zaštitnik biskupije Trentino. Innsbruck nije bio biskupsko središte sve do 1964. godine, a u smislu kanonskog prava u godini izgradnje spomenika, Tirolom su upravljali biskupi Brixena i Trenta. Anin stup izgrađen je povodom završetka sukoba između Bavarske i Tirola. Dana 26. srpnja na dan Svete Ane tirolski branitelji uspjeli su istjerati bavarske osvajače. Tim povodom vlastelini izgradili su spomenik i posvetili ga Svetoj Ani kako bi grad zaštitili od ratova.

Slika 6. Annasäule

Izvor: <https://www.discover-innsbruck.at/annasaeule-innsbruck/> (pristup: 27.6.2024.)

Cathedral of St. James

Katedrala Svetog Jakova (https://en.wikipedia.org/wiki/Innsbruck_Cathedral) „je barokna katedrala iz 18. stoljeća u Innsbrucku. Sagrađena je između 1717. i 1724. godine na mjestu romaničke crkve. Unutrašnjost je zatvorena s tri kupolasta svoda te kupolom lanternom iznad

svetišta. Sa svojim baroknim interijerom smatra se jednom od najvažnijih baroknih građevina Tirola. Katedrala je poznata po dva vrlo važna blaga. Prvo je slika Marije od pomoći koja je prikazana iznad glavnog oltara. Drugo je grobnica nadvojvode Maksimilijana II.“ Katedrala je bila teško oštećena u ratu, ali je obnovljena nakon nekoliko godina. Pročelje je izgrađeno od *hötting* breče i *hagau* mramora, a njime dominiraju dva tornja. Unutrašnjost katedrale projicira ozbiljnu monumentalnost temeljenu na nizu teških stupova. Katedrala ima devet oltara: veliki oltar, šest pobočnih oltara i dva mala. Katedrala sadrži šest velikih bočnih oltara u lađi i transeptu po tri sa svake strane. Na lijevom oltaru prikazan je sveti Sebastijan, zaštitnik od kuge koji se posebno štuje u Tirolu, uz kipove svetog Karla Boromejskog i svetog Nikole. Na južnom oltaru prikazan je sveti Ivan Nepomuk, zaštitnik mostova i drugi svetac zaštitnik Tirola.

Slika 7. Cathedral of St. James

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Innsbruck_Cathedral (pristup: 27.6.2024.)

Court Church

Crkva sagrađena (<https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-court-church>) između 1553. i 1563. godine nalazi se na samom rubu grada Innsbrucka. Izgrađena je kako bi se u nju smjestila grobnica cara Maksimilijana I. koji je preminuo 1519. godine. Crkva se smatra jednom od najboljih kraljevskih dvorskih crkava. Grobnica je napravljena od crnog mramora. Crkva se još naziva i „crkva crnaca“ zbog 28 renesansnih brončanih kipova povijesnih ličnosti koji u svojoj prirodnoj veličini okružuju mramornu grobnicu cara Maksimilijana I.

Slika 8. Court Church

Izvor: <https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-court-church> (pristup: 27.6.2024.)

Museum im Zeughaus

Nekadašnja oružarnica ([https://de.wikipedia.org/wiki/Zeughaus_\(Innsbruck\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Zeughaus_(Innsbruck))) nekada je bila arsenal, a danas je pretvorena u muzej te je jedna od pet zgrada Tirolskih državnih muzeja. „Oružarnica je izgrađena između 1500. i 1505. godine, a dao ju je izgraditi car Maksimilijan I. Sastoji se od dva dvokatna krila i dvoja uska vrata te spojna krila koja služe za zatvaranje unutarnjeg velikog dvorišta. Tamo se skladištio ratni materijal, a u blizini nalazile su se pomoćne radnje. Uz streljačko oružje, tamo su se nalazilo i topovi. Izgrađena je i tvornica mjedi u Mühalu 1503. godine, a iste te godine u oružarnici se nalazilo 150 pušaka. Oružarnica se koristila sve do kraja monarhije 1918. godine te je obnovljena od 1964. do 1969. godine“. Godine 1973. otvorena je kao Tirolski regionalni muzej. Osnovna konstrukcija je dopunjena s novim materijalima sukladno sa suvremenim spomeničko – zaštitarskim smjernicama. Gornji kat se stoga može koristiti u potpunosti bez stupova, sačuvan s izvornom krovnom konstrukcijom od ovratnika iz 1500. godine. Godine 1985. u kolovozu oružarnicu je poplavio Sill, te su u poplavi teško oštećene prirodoslovne knjige koje su se nalazile u podrumu. Neke knjige su u potpunosti uništene, a neki dijelovi knjiga bili su uspješno obnovljeni nakon dugotrajnog procesa.

Slika 9. Museum im Zeughaus

Izvor: [https://de.wikipedia.org/wiki/Zeughaus_\(Innsbruck\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Zeughaus_(Innsbruck)) (pristup: 27.6.2024)

4. Dvorci Tirola

Guadalupi, G. i Reina, G. (2005: 8 -11) u „raznoj literaturi zabilježen je svijet dvoraca iz snova, ali i dvoraca iz noćnih mora. Također dvorci koji postoje u stvarnom svijetu, nisu ništa manje fascinantni i fantastični od onih iz literatura. Dvorci su kontrolirali Alpe, transilvanijske i pirinejske prolaze, prijelaze i tokove rijeka kao što su: Dunav, Loire i Po. Dvorci su čuvali trgovačke puteve između gradova i dominirali su granicama zaraćenih kršćana i Maura, Normana i Kelta i dr. Dvorci su postojali sve širi i viši te su sve više ojačavani i utvrđivani. Počela je izgradnja debljih zidova kako bi se održali protiv opasne mašinerije, kao što su katapult koji su bacali teško kamenje do 300 kilograma. Na dvorcima su se nalazili pokretni tornjevi koji su služili za izbacivanje strijela i dr. Topovi su označavali kraj dvoraca kao vojnih građevina. Kasnije su vile preuzele oblik dvorca, dvorci su izgubili vojni izgled“. Kule su postale zvonici , grudobrani su pretvoreni u vidikovce, šume u parkove, a jarci u vrtove. Postoje dvorci kojima je strogom obnovom vraćen prvobitni izgled, no postoje i oni dvorci koji su prazni pa su pretvoreni u muzeje. Neki su korišteni za snimanje filmova o životu vitezova, a drugi dvorci su pretvoreni u hotele za bogatije i luksuznije goste. Postoje i hoteli koji su nalik dvorcima, iako u današnje vrijeme i zahtjeve posjetitelja, nije iznenađujuće.

Tratzberg Castle

Dvorac Tratzberg (<https://www.schloss-tratzberg.at/en/castle-history/>) spominje se prvi put u dokumentima u 13. stoljeću te je služio kao granična utvrda. Car Maksimilijan koristio je dvorac kao lovačku kuću, no tvrđava je uništena u potpunosti u požaru 1492. godine. Car nije obnovio dvorac, nego je ruševine zamijenio za dvorac vlasnika rudnika srebra Tänzel. Kasnije je izgrađen gotički dio na vrlo raskošan i neobičan način te je ukrašen drvom, okovom i mramorom. Trgovac Georg Ritter von Ilsung je kupio dvorac 1554. godine te ga je proširio i preuredio u stilu renesanse. Tijekom kasnijih godina i nasljedstva Tratzberg dolazi u vlasništvo bogate obitelji Fugger koja dodatno ukrašava i obogaćuje dvorac. Zahvaljujući toj obitelji nastaje raskošno oslikano dvorište, renesansne sobe te namještaj koji je i do dan danas očuvan. Nakon promjena vlasnika Tratzberg ostaje prazan čak 150 godina, a godine 1847. dvorac prelazi u vlasništvo obitelji Enzenberg koji i danas dvorac koriste kao privatnu rezidenciju. Danas je dvorac zahvaljujući obitelji postao oličenje tirolskih dvoraca iz 16. stoljeća te je postao jedan od najvećih i najvažnijih kulturnih i umjetničkih spomenika te je otvoren za posjete javnosti. U današnjem vlasništvu dvorca ujedinile su se dvije velike dinastije: dinastija Goëss, čije je podrijetlo iz Portugala te dinastija Enzenberg. U dalekoj prošlosti su grofovi obitelji Goëss obnašali političke dužnosti zbog dobrih odnosa sa carskom kućom. Grofovi obitelji Enzenberg bili su jedni od najutjecajnijih obitelji svog vremena za što je odličan primjer da je

grof Franz pregovarao s Napoleonom te spriječio prodiranje, razaranje i pljačku Koruške. Cijena ulaznice je 9,50 €.

Slika 10. Dvorac Tratzberg

Izvor: <https://www.schloss-tratzberg.at/en/castle-history/> (pristup: 28.6.2024.)

Schlossberg Castle

Pretpostavlja se ([https://en.wikipedia.org/wiki/Schlossberg_Castle_\(Seefeld_in_Tirol\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Schlossberg_Castle_(Seefeld_in_Tirol))) da je dvorac u vlasništvu obitelji Andechs pretpostavlja se da su ga upravo oni dali izgraditi prije 1248. godine. Iste te godine dvorac prelazi u vlasništvo grofova Tirola te se time formirala granična utvrda. Nakon izbijanja rata za tirolsko nasljeđe dvorac postaje vrlo važna pogranična utvrda te je stoga dvorac dodatno utvrđen, no unatoč tim mjerama dvorac su osvojili Bavarci, ali ubrzo je vraćen pod tirolsku vlast.

Slika 11. Schlossberg Castle

Izvor: <https://www.alamy.com/stock-photo/playcastle-seefeld.html?sortBy=relevant>
(pristup: 28.6.2024)

Wiesberg castle

Dvorac (<https://www.spottinghistory.com/view/6755/wiesberg-castle/>) „nalazi se iznad rijeke Trisana, gdje se dolazi do doline Paznaun, a iz te doline u dolinu Stanzer. Dvorac je sagrađen u 13. stoljeću. Do kraja 1411. godine dvorac je pripadao obitelji Rottenberger, a od 1770. do 1840. godine pripadao je knezovima Wolkensteina. Nedaleko dvorca nekoliko stotina lokalne policije branilo je područje od francuske i bavarske vojske 1809. godine. Dvorac je danas u privatnom vlasništvu te nije otvoren za javnost“.

Slika 12. Wiesberg castle

Izvor: <https://www.spottinghistory.com/view/6755/wiesberg-castle/> (pristup: 28.6.2024.)

Kufstein Fortress

Tvrđava (<https://www.festung.kufstein.at/en/historischer-rueckblick-1.html>) se još naziva i „plavo-bijelo-crvena tvrđava“ koja se prvi put u dokumentima spominje 1205. godine kada je pripadala bavarskom vojvodi Ludwigu i biskupu Regensburgu. Kufstein je često bila u središtu povijesti kao središte mnogobrojnih vojnih sukoba te je bio objekt sukoba između Bavarske i Tirola. Prvi put se nalazi u središtu vojnih zbivanja 1336. godine kada Markgorf Karl od Moravske nije uspio u potjeri za Bavarcima jer mu je upravo dvorac Kufstein priječio taj put. Vojvotkinja od Tirola, Margarethe, 1342. godine na dar je dobila dvorac Kufstein od svojeg supruga povodom njihova vjenčanja te tada dolazi do prvog ujedinjenja s Tirolom. Godine 1363. vojvotkinja cijeli Tirol predaje habsburgovcu Rudolfu IV., tada su Bavarci zatražili natrag donaciju i uspješno izvršili invaziju na dvorac. Habsburški kralj Maksimilijan I. je na strani Gornje Bavarske kada dolazi do sukoba između gornjobavarske i palatinske lose Wittelsbacha. Njemu, kao vladaru Tirola, bilo je u interesu stjecanje doline Inn zato što je dvorac bio od velike važnosti. Zauzimanjem dvorca car je postigao svoj cilj, a to je da dvorac dolazi u posjed kuće Habsburg 1504. godine. Nakon 200 godina ponovno dolazi do Bavarske okupacije 1703. godine kada je Max Emanuel na putu za Italiju napredovao protiv Kufsteina. Krajem 1704. godine prestaje opsada te je dvorac vraćen Austriji. A nakon 100 godina, s vrha tvrđave ponovno vijori bavarska zastava kada je Napoleon I. cijelu Europu bacio u raspad te je prepustio cijeli Tirol, a to je značilo i prepuštanje dvorca Bavarskoj. Godine 1814. Tirol je opet bio pod austrijskom vlasti, a nakon Prvog svjetskog rata, Austrija, prodaje tvrđavu, koju je dobio grad Kufstein koji upravlja njome od 1924. godine. Danas tvrđava spada u jedno od najprivlačnijih izletišta u nizinskom području. Početkom 90-ih godina započeo je marketing i preuređenje tvrđave. Došlo je do postavljanja žičare, obnova povijesnih temelja te izgradnja centra za posjetitelje. Također izgrađen je mobilni krov te je time tvrđava jedna od najatraktivnijih lokacija u cijeloj Austriji. Tvrđava godišnje primi oko 170.000 posjetitelja te spada u najposjećenija mjesta Tirola. U areni tvrđave svake se godine održavaju Viteški festivali, Operetna ljeta te čarobni božićni događaji. Cijena ulaznice je 14,00€.

Slika 13. Dvorac Kufstein

Izvor: <https://www.festung.kufstein.at/en/historischer-rueckblick-1.html> (pristup: 28.6.2024.)

Ambras Castle

Dvorac (<https://www.schlossambras-innsbruck.at/en/discovering-the-castle/the-castle>) se „nalazi na južnom dijelu glavnog grada Tirola, Innsbrucka. Podaci o ovom dvorcu dolaze već iz 10. stoljeća, gdje se dvorac nalazi i pod nazivom „Omras“. U visokom srednjem vijeku dvorac je služio kao sjedište grofova Andechs. Putem ostalih nasljedstva imanje je prešlo u vlasništvo nadvojvode Ferdinanda koji je bio grof Tirola. Srednjevjekovno stanje jasno se prepoznaje u gradnji Gornjeg grada“. Ambras je 1564. godine postao rezidencija tirolskog nadvojvode Ferdinanda II. koji se tamo doselio sa suprugom Philippine i dva sina Andreasom i Karlom. Gornji grad odnosno dvorac proširen je i preuređen kao rezidencija u renesansnom stilu, a ispod stambene zgrade uređena je nova španjolska dvorana i vrtovi. Nova građevina je sagrađena s puno krila oko peterokutnog dvorišta te se to nazivalo „Donji dvorac“. U donjem dvorcu smjestile su se konjske staje i žitnica zatim zbirke Ferdinanda II., oružje, slike, umjetnine, knjižnica i oružje. U sklopu imanja bio je i prostrani park koji je služio kao zoološki vrt, ukrasni vrt s vodenim elementima te kuhinjski vrt. U blizini se nalazila i posebna zgrada za igre s loptom koja je bila namijenjena sportskim potrebama. Dvorac je bio mjesto raznih svečanosti u kojima su sudjelovali svi iz društva sve do smrti Philippine. Nakon smrti Ferdinanda II. koji je preminuo 1595. godine i prodaje zbirke, dvorac postaje mirnije mjesto. U narednom periodu samo je povremeno zasjao kraljevski sjaj. No, unatoč tome dvorac zajedno sa svojim blagom ostaje središte koje privlači velik broj putnika koji su iskazali veliko oduševljenje raskošnim i bogatim zbirka. Kada su Napoleonovi ratovi krajem 18. stoljeća donijeli preokret, zbirke iz Ambrasa evakuirane su u Beč iz sigurnosnih razloga. Predmeti zbirke su nakon 1819. godine dostupni javnosti u dvorcu Belvedere u Beču. Dvorac ponovno postaje rezidencija Habsburgovca kada će Karl Ludwig pretvoriti dvorac u ljetnu rezidenciju za sebe i brata cara Franje Josipa. Španjolska dvorana dobila je novo pročelje u obliku

stepenastog zabata, kula gornjeg dvorca podignuta je na četvrti kat i okrunjena tornjem, dok se na južnom pročelju nalazio potpuno novi balkon. Blagovaonica je pretvorena u terasu. Najveća promjena bila je nova široko postavljena rampa s donjeg dvorca na gornji dvorac. Odluka da se dvorac ponovno učini dostupnim javnosti donesena je 1881. godine te je ta odluka na snazi i danas. Ambras i njegove zbirke vlasništvo su Austrije od 1919. godine, a muzejom upravlja Muzejsko društvo KHM. Kulturno - povijesni značaj ovog dvorca temelji se na tome da je Ferdinand II. okupio svoju zbirku oružja, oklopa, znanstvenih instrumenata, glazbenih umjetnosti, instrumenata i djela, knjižnica te oklopa. Iz tog razloga Ferdinand je dao donji dvorac podići kao posebnu zgradu označenu kao „muzej“ te je time dvorac postao prvi muzej na svijetu. Cijena ulaznice je 16,00€.

Slika 14. Dvorac Ambras

Izvor: <https://www.schlossambras-innsbruck.at/en/discovering-the-castle/the-castle>

(pristup: 28.6.2024.)

Burg Hasegg / Münze Hall in Tirol

Dvorac Hasegg (https://en.wikipedia.org/wiki/Hasegg_Castle) je dvorac i kovanica novca koji se nalazi u Hallu. „Dvorac je izgrađen nakon 1300. godine kada je grad Hall postao središte rudarstva soli i trgovine. Prvobitna izgradnja dvorca je bila namijenjena za zaštitu rudnika sola, mosta preko rijeke Inn, stare rimske ceste te pomorske industrije. Kovanica novca u dvorcu je osnovana 1477. godine, a dao ju je osnovati Sigismund koji je bio nadvojvoda Austrije. Prvi srebrni novčić iskovan je 1486. godine. Nakon što je Ferdinand II. dao preseliti kovanicu iz dvorca Sparberegg u Hasegg, grad Hall je doživio vrlo bitan i odlučujući uspon. Dvorac Hasegg je između 1748. i 1768. godine postao jako poznat po kovanju srebrnih talira kojih je proizvedeno u 17 milijuna primjeraka. Srebrni novčić pod nazivom „thaler“ koji se koristi diljem Europe već gotovo četiri stotine godina. Kovanica je 1975. godine otvorena za javnost te je pretvorena u muzej“. S vremena na vrijeme posjetiteljima se nudi i pokazuju i demonstriraju

povijesne tehnike kovanja novaca. Dvorac je primjer ranogotičke arhitekture, a šiljasti krov izrađen je od potamnjelog bakra.

Slika 15. Dvorac Hasseg

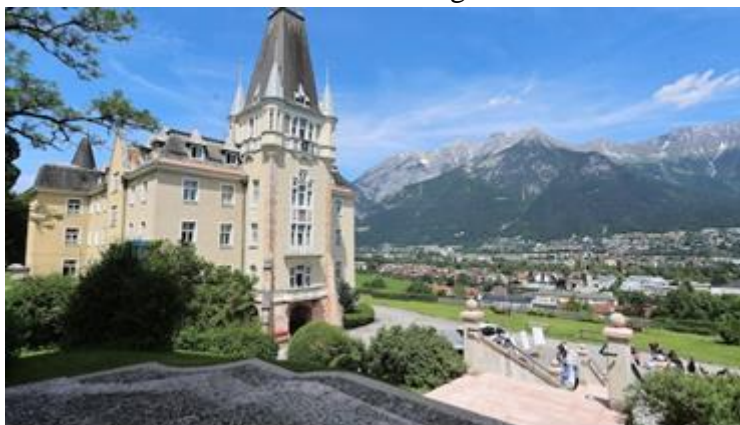

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Hasegg_Castle (pristup: 28.6.2024.)

Mentlberg Castle

Postoje dva (<https://www.stadtteilkultur.at/en/mentlberg-sieglanger>) okruga, a to su : Mentlberg i Sieglanger koji su odvojeni željezničkom prugom. Gradonačelnik i gradski sudac Innsbrucka, Heinrich Mentlberger proširio je veliku farmu u plemićku rezidenciju na Gallwieseu, koja je nekoliko puta bila proširena i pregrađivana. Danas je dvorac u vlasništvu Tirola. Na prostoru današnjeg popravnog doma, u 19. stoljeću izgrađena je gostionica Peterbrünnel i ciglana. Iz tog razloga dvorac je narodu poznat pod nazivom „Ziegelstadl“. Godine 1930. počinje razvoj malenog brdskog naselja nazvano po dvorcu, Mentlbergsiedlung. Kod gostionice je 1934. godine izgrađeno naselje od nezaposlene obitelji s ciljem suzbijanja gospodarskih teškoća i nezaposlenosti.

Slika 16. Mentlberg castle

Izvor: <https://www.krone.at/3423430> (pristup: 29.6.2024.)

Kronburg

Ruševine dvorca Kronburg (<https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-kronburg-castle-in-ruins>) „leže na strmoj litici gdje okružuje stijenu između Zamsa i Schönwiesa na području Tirola. Dvorac Kronburg je krenuo obnavljati Johann von Starkenberg 1380. godine, no do kraja ga je obnovila dinastija Fieger 1504. godine. Dvorac je napušten 1766. godine i od tada propada. Zbog napuštenosti i zanemarivanje brige o dvorcu, on je danas u ruševinama. Inicijativa „Spasimo Kronburg“ 1985. godine provela je osjetljive i velike restauracije s ciljem očuvanja dvorca za buduće naraštaje. Godine 2005. sestre milosrdnice, kupile su dvorac, samostan i hodočasničku crkvu, a uz Put Svetog Jakova, Kronburg “Klösterle” nudi jeftin smještaj hodočasnicima“.

Slika 17. Kronburg

Izvor: <https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-kronburg-castle-in-ruins> (pristup: 29.6.2024.)

Matzen castle

Dvorac je ([https://de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Matzen_\(Reith_im_Alpbachtal\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Matzen_(Reith_im_Alpbachtal))) „poznatiji i kao Burg Matzen nalazi u općini Reith u Tirolu. U Donjoj Austriji nalazi se dvorac istog imena, ali je u privatnom vlasništvu. Prvi put se spominje 1278. godine, a osnovao ga je Minisrerials Friendsberg u čijem je vlasništvu bio sve do 1468. godine. Vlasnici su se nakon toga brzo mijenjali pa su tako od 1521. do 1550. godine vlasnici bili obitelj Fieger, nakon toga 1560. godine dvorac je preuzela obitelj Wolfgang von Paler, a od 1734. do 1873. dvorcem je pod upravom Pfeiffersberga, a nakon požara dvorac je počeo propadati. Irkinja Fanny Reade je kupila dvorac 1873. godine. Njezin sin je u dvorcu otkrio posebnu ljubav prema Južnom Tirolu te je napisao nekoliko pjesama o njemu. Tijekom Drugog svjetskog rata služio je kao skladište za eksponate Tirolske državne knjižnice. Dvorac je ponovno prodan 1957. godine kada ga je kupio američki arhitekt. Zadnja promjena vlasništva bila je 2007. godine kada je dvorac prodan njemačkom investitoru, nakon čega je nakon obnove pretvoren u hotelski kompleks. Komplex

ima izduženo južno i sjeverno krilo, šesterokatnu kulu na istoku. Dnevne sobe su 1873. godine ukrašene lamperijama i inventarom, iz Tirola i Gornje Austrije. Od stare građevine očuvano je nekoliko kasnogotičkih skošenih dovratnika od Hagau mramora. Na sjevernom krilu nalazi se kapela okrenuta prema istoku koja se prvi put u dokumentima spominje 1470. godine. Oltar s drvenim raspelom iz 1500. godine nalazi se u Tirolskom državnom muzeju od 1978. godine“.

Slika 18. Matzen castle

Izvor: [https://de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Matzen_\(Reith_im_Alpbachtal\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Matzen_(Reith_im_Alpbachtal))

(pristup: 29.6.2024.)

Landeck castle

Na samom jugu (<https://www.tyrol.tl/en/highlights/castles/landeck-castle/>) Landecka nalazi se dvorac Landeck. „Izgrađen je 1290. godine kada su ga dali izgraditi tirolski grofovi kao mjesto uprave i dvora. Sam naziv dvorca prvi put se spominje u feud listi 1251. godine koju je sastavio biskup Bressanonea, a od 14. stoljeća naziv se koristio za dvorac i cijelu regiju. Do godine 1797. u dvorcu su se nalazili sud i uprava, a kasnije su se tu nalazile baraka, smještaj za ranike te bolnica. Danas se u dvorcu nalazi muzej Landeck sa stalnim postavom koji prikazuje povijest navedenog područja i dvije umjetničke galerije. Pozornost je posvećena mladim posjetiteljima odnosno djecu od 6 do 10 godina, te ima poseban edukativni program za grupe mladih i školske grupe. Landeck je popularno mjesto za razne događaje, održavanje seminara i razne degustacije koje se održavaju u veličanstvenim zidinama. Za ljubitelje glazbe odvijaju se i koncerti u gotičkoj dvorani, a u božićno vrijeme dvorac postaje mjesto iz bajke“.

Slika 19. Landeck castle

Izvor: <https://www.tyrol.tl/en/highlights/castles/landeck-castle/> (pristup: 29.6.2024)

Burg Berneck

Burg (<https://www.tyrol4you.com/burg-berneck,2781,3657258>) se prvi put spominje u dokumentu iz 1225. godine. „Pretpostavlja se da je sagrađena nekoliko godina prije nego što se prvi put spominje zato što arheološka nalazišta ukazuju na naseljenost već u pretkršćansko doba. Burg je bio vrlo važan zbog svojeg povoljnog položaja zato što je bio najvažnija veza sjever- jug kroz Tirol. Najraniji vlasnici burga su 1400. godine polako izumirali, a nakon toga vlasnici su se često mijenjali pa je tako Berneck došao u vlasništvo Švicarca Hansa Wilhelma von Mühlina 1435. godine. Tadašnji vlasnik ga je proširio i pretvorio ga od obrambenog dvorca u kasnogotički dvorac. Car Maksimilijan 1499. godine postaje vlasnik Bernecka, a kako bi postao vlasnikom ga je zamijenio za dvorac Tratzberg. Kada je Maksimilijan postao vlasnikom dvorac više nije imao previše važnosti, a Maksimilijan je cijenio ribolov i lovište u dvorcu. Maksimilijan je tražio prebivalište nedaleko Švicarske, iako je s njom bio u trajnom ratnom stanju. Kada je Maksimilijan bio na vlasti dogodile su se posljednje obnove dvorca, a nakon svake sljedeće promjene vlasnika, dvorac je sve više propadao. Tek 70-ih godina prošlog stoljeća dolazi do obnavljanja dvorca kada je vlasnik postao arhitekt iz Innsbrucka. Danas je dvorac predstavljen kao pravi dragulj, a može se posjetiti samo u ljetnim mjesecima. Dvorac se sastoji od tri dvorišta, a na zapadnom dijelu nalazi se moćna kula. S južne strane iznad 130 m visoke litice proteže se drvena galerija s koje se pruža pogled u dubinu“.

Slika 20. Burg Berneck

Izvor: <https://www.tyrol4you.com/burg-berneck,2781,3657258> (pristup: 29.6.2024)

5. Istraživanje o poznavanju kulturno - povijesne baštine i dvoraca austrijske pokrajine Tirol

U prethodnim poglavljima razmatrao se pojam turizma, kulturno – povijesne baštine, njezine vrste i podjele te dvorci određene austrijske pokrajine. U nastavku će se prikazati rezultati provedenog istraživanja o poznavanju kulturno – povijesne baštine i dvoraca austrijske pokrajine Tirol.

5.1. Metodologija istraživanja

Problem istraživanja se odnosi na izazove vezane u očuvanju kulturnog turizma u vrijeme kada je masovni turizam sve zastupljeniji. Temelj rada proizlazi iz činjenice da je turizam povezan sa zabavom i turističkim doživljajem, no turizam je povezan i s upoznavanjem kulture i povijesti odabrane destinacije što danas ima sve veću ulogu u putovanjima suvremenih turista. Dolazi do problema kod razumijevanja same važnosti kulturno – povijesne baštine neke zemlje što za posljedicu ima slabo privlačenje turista na ista ta mjesta koja sadrže kulturno – povijesnu baštinu. .

Predmet istraživanja je kulturno – povijesni turizam Tirola te poznavanje turista o kulturno – povijesnoj baštini i dvoraca navedene pokrajine. Turiste je potrebno upoznati sa svim aspektima turizma pa tako i sa kulturno povijesnim turizmom koji pokrajine posjeduju kako bi se maksimalno iskoristio turistički potencijal ne samo regije, već i cijele zemlje. U radu će se istaknuti najvažniji primjeri kulturno – povijesne baštine te dvorci koji privlače turiste. Također će se istraživati koje lokalitete su posjetitelji posjetili i vidjeli te koje bi voljeli posjetiti.

Ciljevi ovog rada su: identificirati poznavanje turista o dvorcima i kulturno – povijesnoj baštini Tirola, identificirati koje atrakcije se turistima čine privlačne za posjetiti te koje lokalitete bi posjetili.

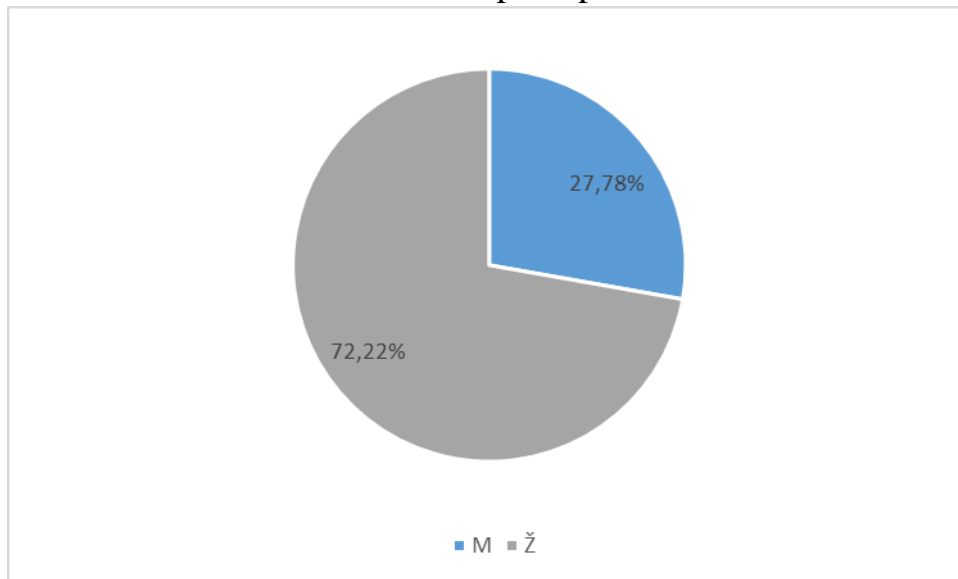
Instrument istraživanja bio je online anketni upitnik. Anketni upitnik bio je anonimn, a pitanja su bila strukturirana, odnosno nudila višestruke odgovore te su ispitanici ocjenjivali koliko bi posjetili određeni lokalitet. Anketni upitnik sastoji se od 29 pitanja pri čemu su pitanja od 1 do 5 bila vezna za sociodemografske karakteristike ispitanika, dok se ostala pitanja odnose na poznavanje kulturno – povijesne baštine i dvoraca Tirola.

Vrijeme ispitivanja bilo je od 28. srpnja 2024. godine do 12. kolovoza 2024. godine. Uzorkom je bilo obuhvaćeno 126 ispitanika. Uzorak su činili ljudi od 18 godina pa nadalje koji putuju. Podaci su obrađeni u Excel programu za obradu podataka te su grafički prikazani i objašnjeni u sljedećem poglavlju.

5.2. Karakteristike uzorka

Anketni upitnik ispunilo je ukupno 126 ispitanika, od čega je njih 91 (72,22%) ženskog spola te je njih 35 (27,78%) muškog spola. (Grafikon 1.)

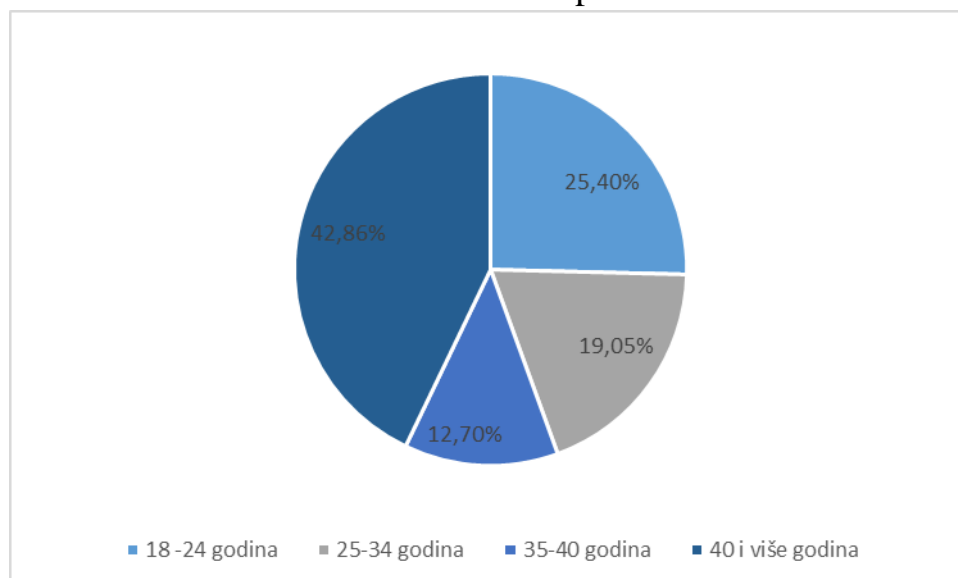
Grafikon 1. Spol ispitanika

Izvor: izrada autora

U provedenom istraživanju sudjelovale su osobe starije od 18 godina, odnosno do 40 i više godina. Najveći broj ispitanika činile su osobe od 40 (42,9%) godina i više, zatim osobe od 18 do 24 (25,4%) godina, dok je najmanje bilo između 35 i 40 (12,7%) godina. (Grafikon 2.)

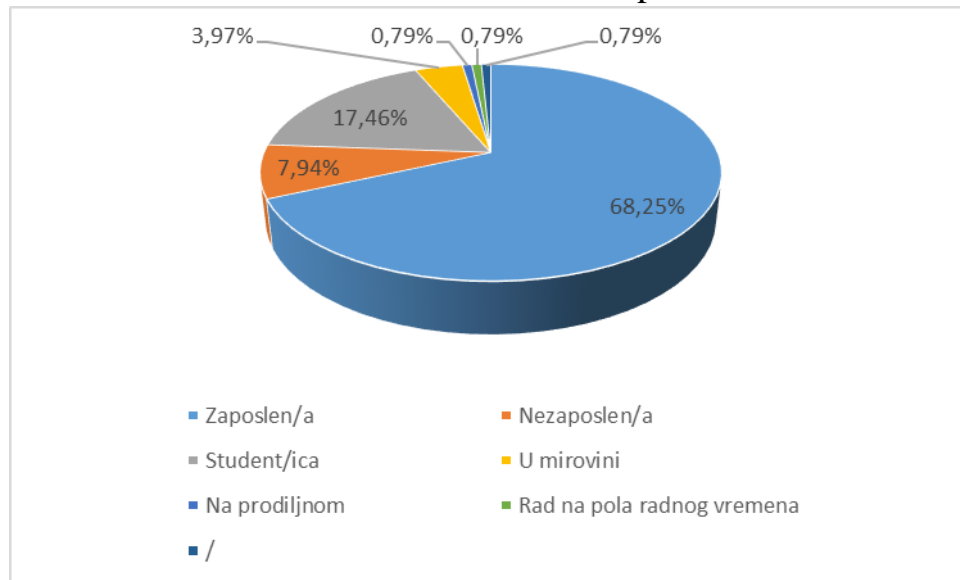
Grafikon 2. Dob ispitanika

Izvor: izrada autora

Grafikon 3. prikazuje radni odnos ispitanika . Najveći udio ispitanika je zaposleno, njih 86 (68,3%), zatim 22 (17,5%) ispitanika su studenti, njih 10 (7,9%) je nezaposleno, a neki ispitanici kao odgovor stavili su da su mirovini, na porodiljinom te da rade na pola radnog vremena.

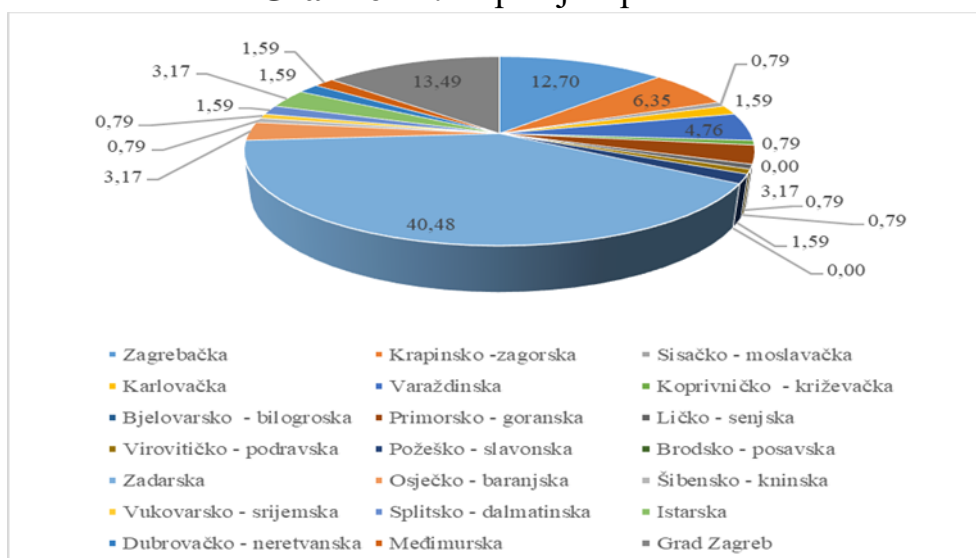
Grafikon 3. Radni odnos ispitanika

Izvor: izradio autor

U ispitivanju su sudjelovali građani Republike Hrvatske iz svih županija. Najveći broj ispitanika dolazi iz Zadarske županije, njih 51 (40,5%), zatim iz Grada Zagreba njih 17 (13,5%), nakon toga njih 16 (12,7%) dolazi iz Zagrebačke županije. Ostatak ispitanika dolazi iz ostalih županija. (Grafikon 4.)

Grafikon 4. Županija ispitanika

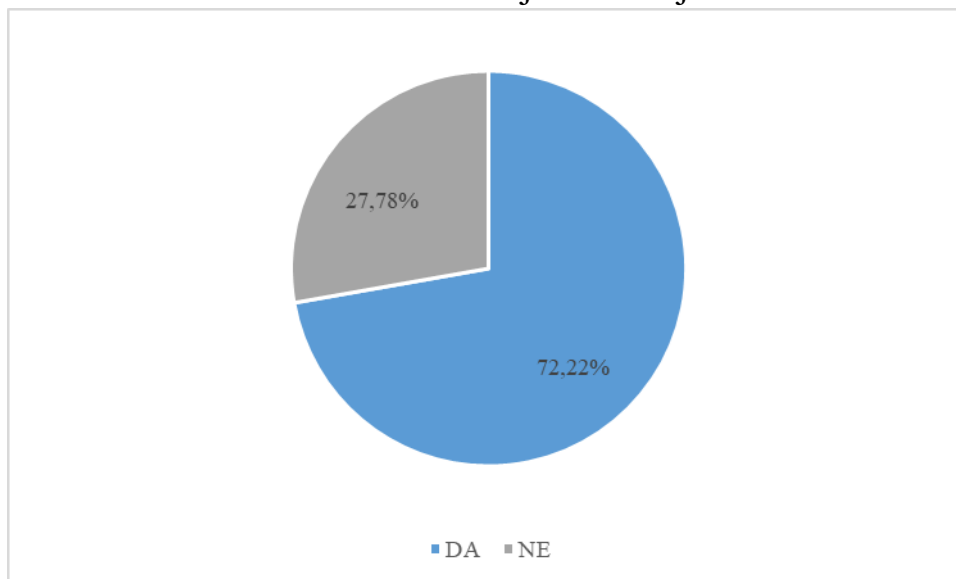

Izvor: izradio autor

5.3. Rezultati istraživanja

Od ukupno 126 ispitanika Austriju je posjetilo njih 91 (72,2%), a ostalih 35 (27,8%) nije posjetilo Austriju. (Grafikon 5.)

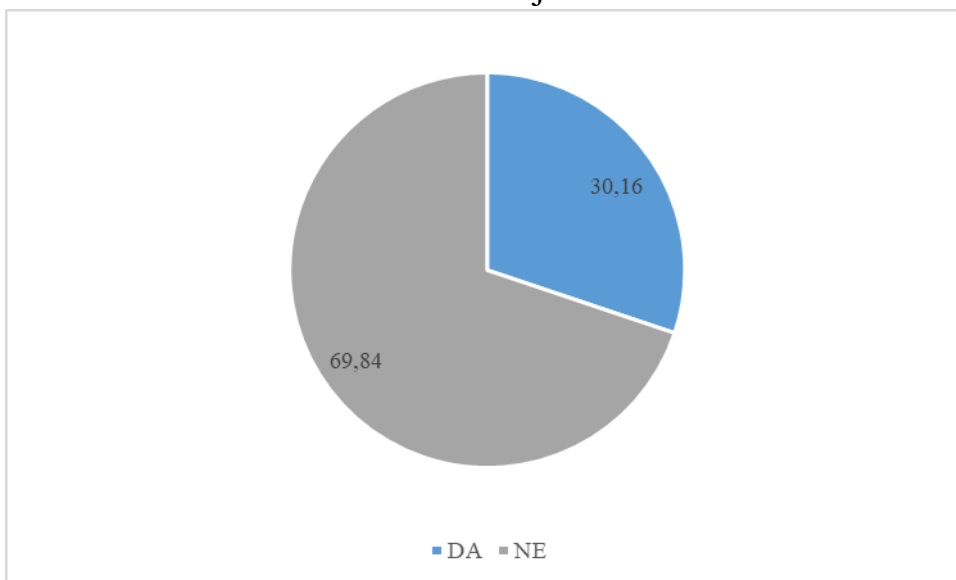
Grafikon 5. Posjete Austriji

Izvor: izradio autor

Grafikon 6. prikazuje koliko je ispitanika posjetilo austrijsku pokrajinu Tirol. Tirol je posjetilo 38 (30,2%) ispitanika, dok Tirol nije posjetilo 88 (69,8%) ispitanika.

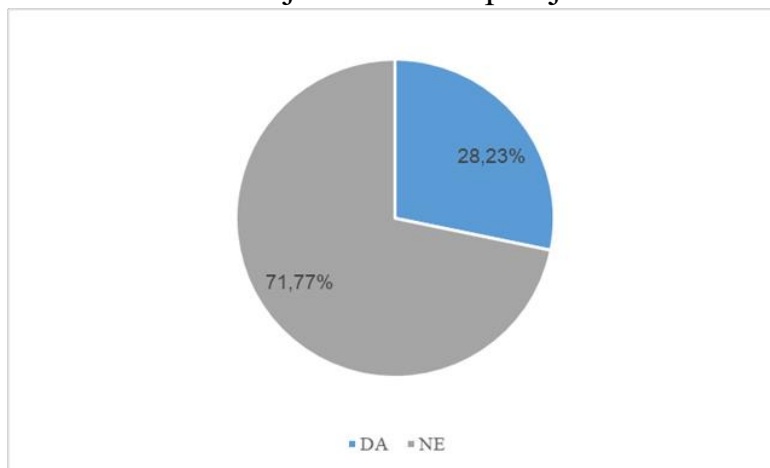
Grafikon 6. Posjete Tirola

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko su ispitanici upoznati s kulturno – povijesnom baštinom Tirola odgovorilo je 124 ispitanika od ukupno 124. Njih 35 (28,2%) je upoznato s kulturno – povijesnom baštinom Tirola, dok njih 89 (71,8%) nije upoznato s kulturno – povijesnom baštinom Tirola. (Grafikon 7.)

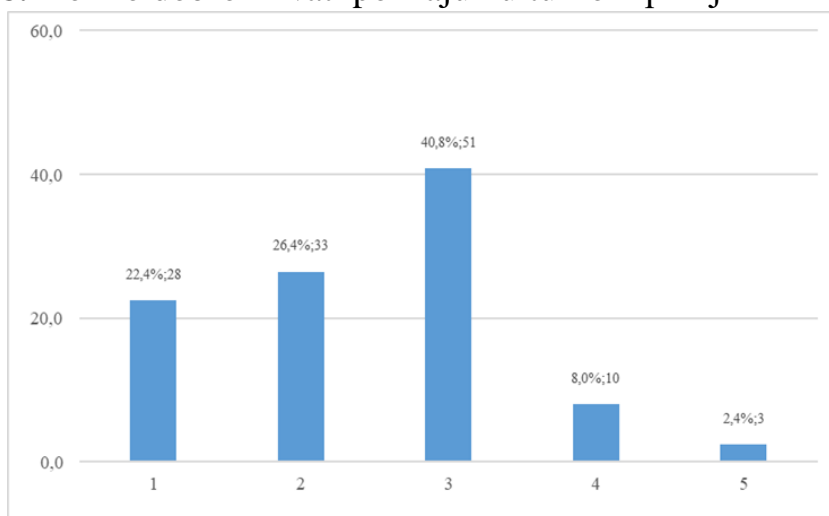
Grafikon 7. Poznavanje kulturno – povijesne baštine Tirola

Izvor: izradio autor

Na pitanje smatraju li ispitanici da Hrvati poznaju kulturno – povijesnu baštinu Tirola ispitanici su morali ocijeniti koliko se slažu s navedenom tvrdnjom ocjenom od 1 do 5 pri čemu je ocjena 1 bila „nisu upoznati“ dok je ocjena 5 bila „izrazito dobro upoznati“. Većina ispitanika, njih 51 (40,08%) je dala ocjenu 3 odnosno „niti da su upoznati niti da nisu upoznati“ s kulturno – povijesnom baštinom Tirola. Sljedeća ocjena bila je 1, njih 28 (22,4%) smatra da Hrvati nisu upoznati, dok njih 3 (2,4%) smatra da su Hrvati izrazito dobro upoznati s kulturno - povijesnom baštinom Tirola. (Grafikon 8.)

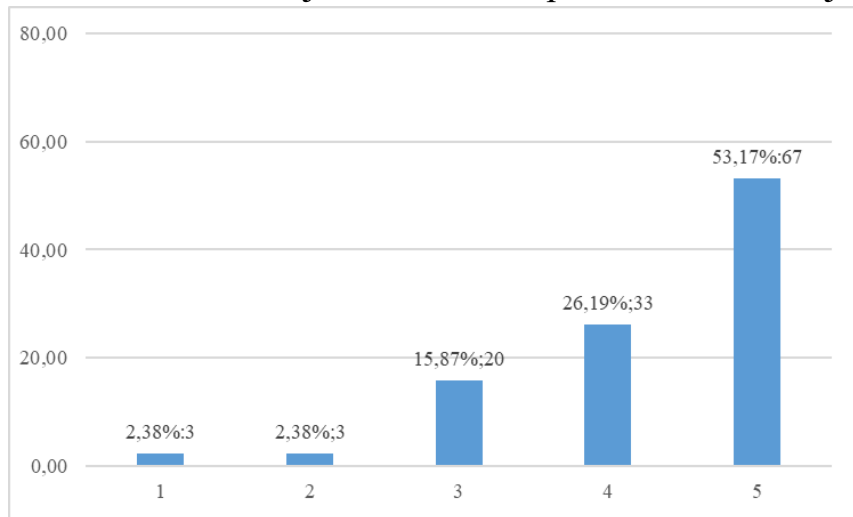
Grafikon 8. Koliko dobro Hrvati poznaju kulturno – povijesnu baštinu Tirola

Izvor: izradio autor

Na pitanje slažu li se ispitanici s tvrdnjom da je Austrija turistički privlačna destinacija ispitanici su imali ponuđene odgovore od 1 do 5 pri čemu je pod brojem 1 „u potpunosti se ne slažem“, dok je broj 5 označavalo „u potpunosti se slažem“. Više od pola ispitanika, njih 67 (53,2%) se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom, dok se njih 3 (2,4%) u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom. (Grafikon 9.)

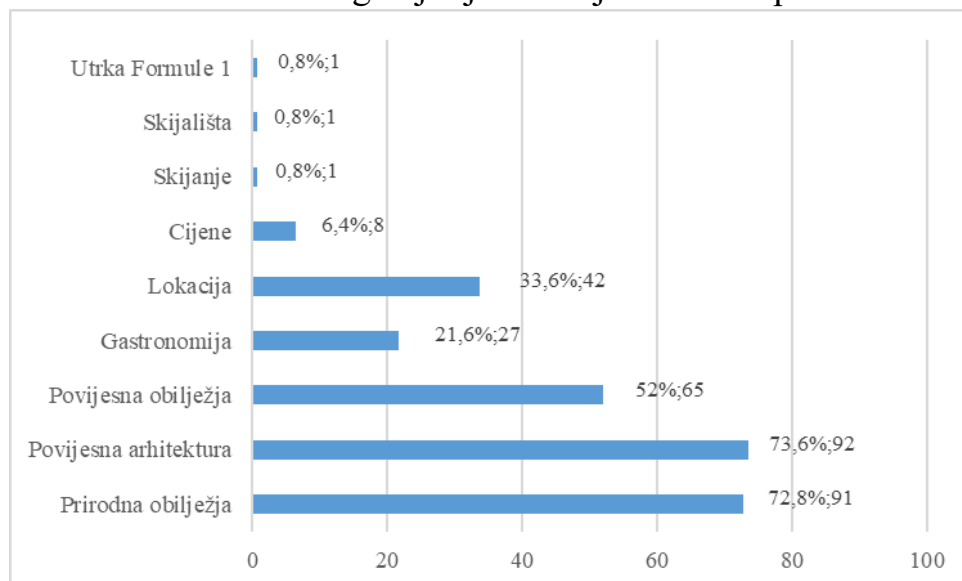
Grafikon 9. Austrija kao turistički privlačna destinacija

Izvor: izradio autor

Na sljedećem grafikonu prikazani su razlozi zbog kojih ispitanici smatraju da je Austrija turistički privlačna destinacija. Velika većina 92 (73,6%) kao odgovor je izabrala povijesnu arhitekturu, a nakon toga najviše odabira imaju prirodna obilježja 91 (72,8%). Još neki od odgovora bili su skijanje, cijene, utrka formule 1 i dr. (Grafikon 10.)

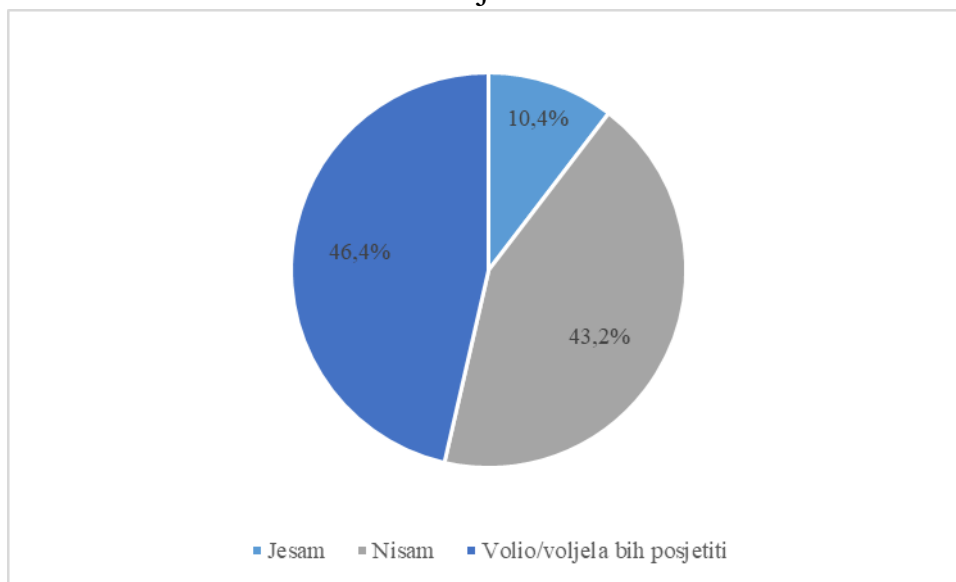
Grafikon 10. Razlozi zbog kojih je Austrija turistički privlačna zemlja

Izvor: izradio autor

Grafikon 11. prikazuje koliko ispitanika je posjetilo Zlatni krov. Zlatni krov posjetilo je 13 (10,4%) ispitanika, nije ga posjetilo 54 (43,2%), a 58 (46,4%) ispitanika voljelo bi posjetiti navedeni lokalitet.

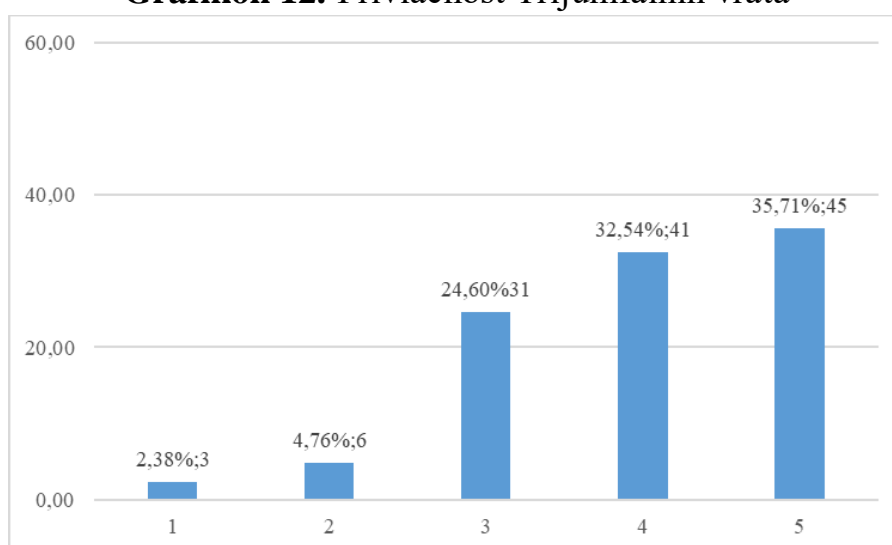
Grafikon 11. Posjete Zlatnom krovu

Izvor: izradio autor

Na sljedeće pitanje ispitanici su morali ocijeniti koliko im je navedeni lokalitet privlačan za posjetiti te su trebali ocijenit ocjenama od 1 do 5. Ocjena 1 je „nije mi ni malo privlačan za posjetiti, dok je ocjena 5 „vrlo mi je privlačan za posjetiti. Gotovo pola ispitanika 45 (35,7%) je dalo ocjenu 5, dok je 31 (24,6%) ispitanika dalo ocjenu 3, a samo 3 (2,4%) ispitanika je dalo ocjenu 1. (Grafikon 12.)

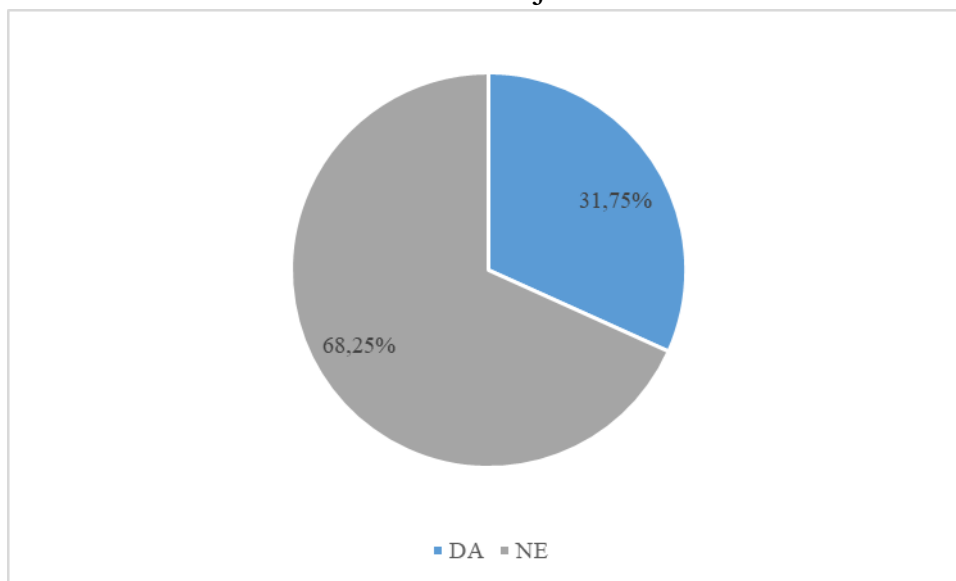
Grafikon 12. Privlačnost Trijumfalnih vrata

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko je posjetitelja čulo za Rudnik srebra , njih 40 (31,7%) je čulo za Rudnik srebra, dok njih 86 (68,3%) nije čulo za Rudnik srebra. (Grafikon 13.)

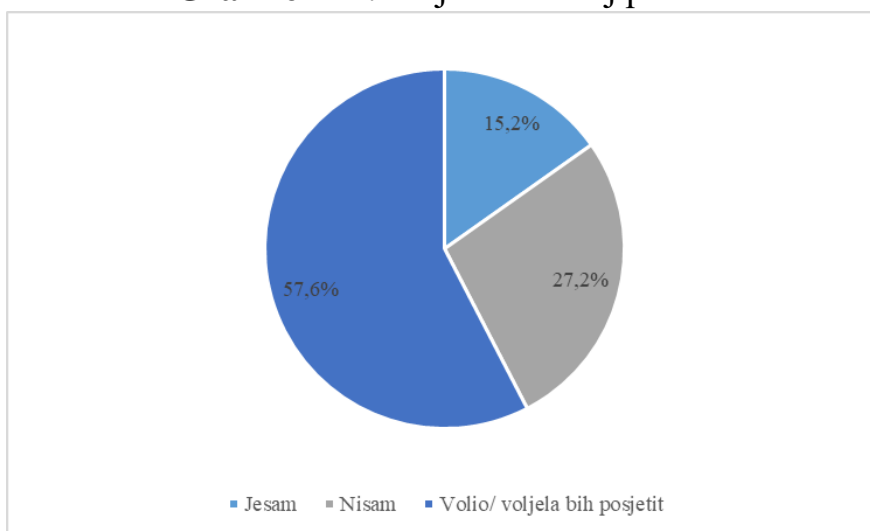
Grafikon 13. Poznavanje Rudnika srebra

Izvor: izradio autor

Grafikon 14. prikazuje koliko je ispitanika posjetilo Carsku palaču. Njih 34 (27,2%) nije posjetilo palaču, 19 (15,2%) ispitanika je posjetilo palaču, a ostalih 72 (57,6%) bi voljelo posjetiti palaču.

Grafikon 14. Posjete Carskoj palači

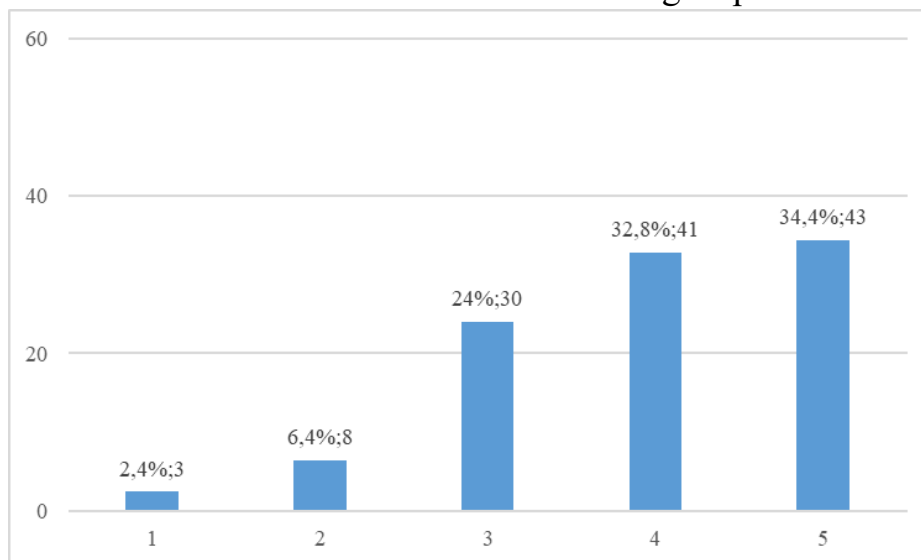

Izvor: izradio autor

Na sljedeće pitanje ispitanici su morali ocijeniti koliko im je navedeni lokalitet privlačan za posjetiti te su trebali ocijenit ocjenama od 1 do 5. Ocjena 1 je „nije mi ni malo privlačan za

posjetiti, dok je ocjena 5 „vrlo mi je privlačan za posjetiti. Ocjenu 5 dalo je 43 (34,4%) ispitanika, zatim je ocjenu 4 dao 41 (32,8%) ispitanik te je ocjenu 3 dalo 30 (24%) ispitanika. (Grafikon 15.)

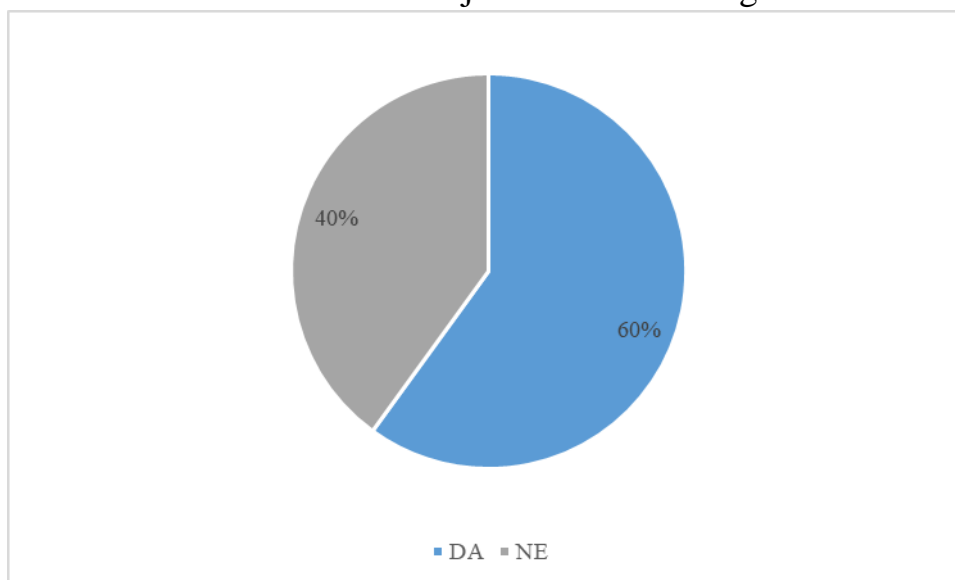
Grafikon 15. Privlačnost Aninog stupa

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko je ispitanika čulo za Katedralu Svetog Jakova, njih 75 (60%) je reklo da je čulo, dok njih 50 (40%) nije čulo. (Grafikon 16.)

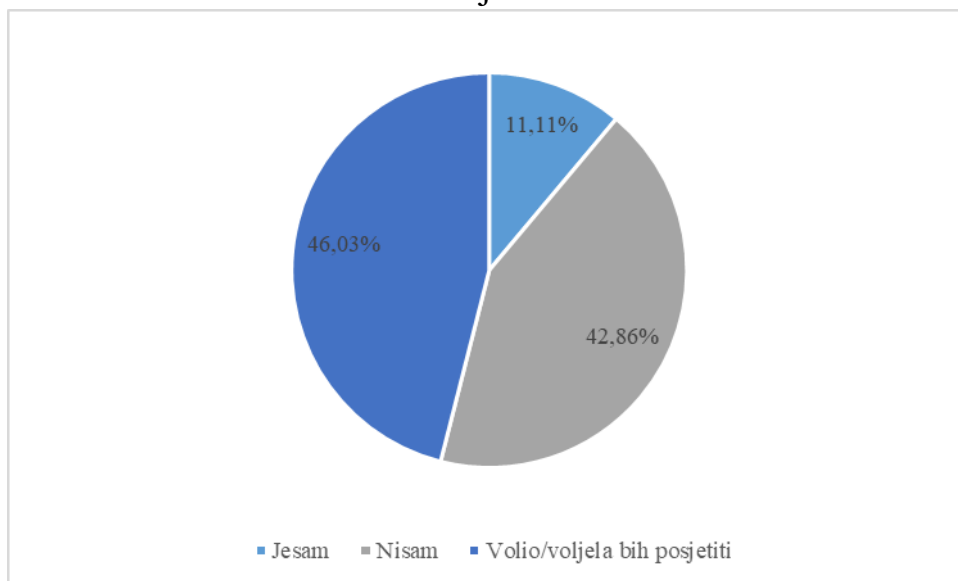
Grafikon 16. Poznavanje Katedrale Svetog Jakova

Izvor: izradio autor

Grafikon 17. prikazuje koliko je ispitanika posjetilo Court Church. Njih 14 (11,1%) je posjetilo, 54 (42,9%) nije posjetilo te 58 (46%) ispitanika bi voljelo posjetiti navedeni lokalitet.

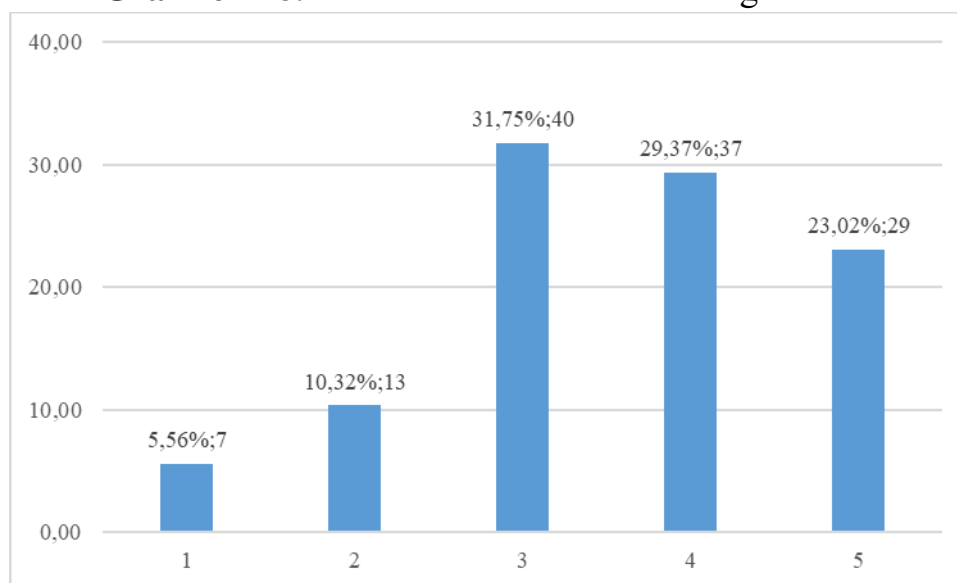
Grafikon 17. Posjete Court Churchu

Izvor: izradio autor

Na sljedeće pitanje ispitanici su morali ocijeniti koliko im je navedeni lokalitet privlačan za posjetiti te su trebali ocijenit ocjenama od 1 do 5. Ocjena 1 je „nije mi ni malo privlačan za posjetiti, dok je ocjena 5 „vrlo mi je privlačan za posjetiti. Ocjenu 5 dalo je 29 (23%) ispitanika, ocjenu 4 dalo je 37 (29,4%) ispitanika te najviše odgovora, njih 40 (31,7%) dalo je ocjenu 3. (Grafikon 18.)

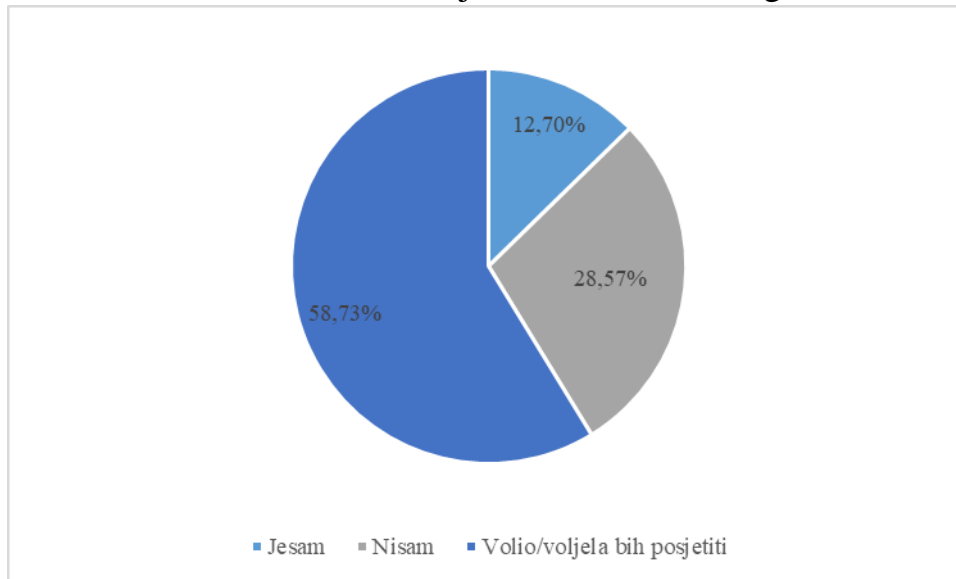
Grafikon 18. Privlačnost Museum im Zeughausa

Ivor: izradio autor

Grafikon 19. prikazuje koliko je posjetitelja posjetilo dvorac Tratzberg. Njih 16 (12,7%) je posjetilo navedeni dvorac, njih 36 (28,6%) nije posjetilo dvorac, dok bi njih 74 (58,7%) voljelo posjetiti dvorac.

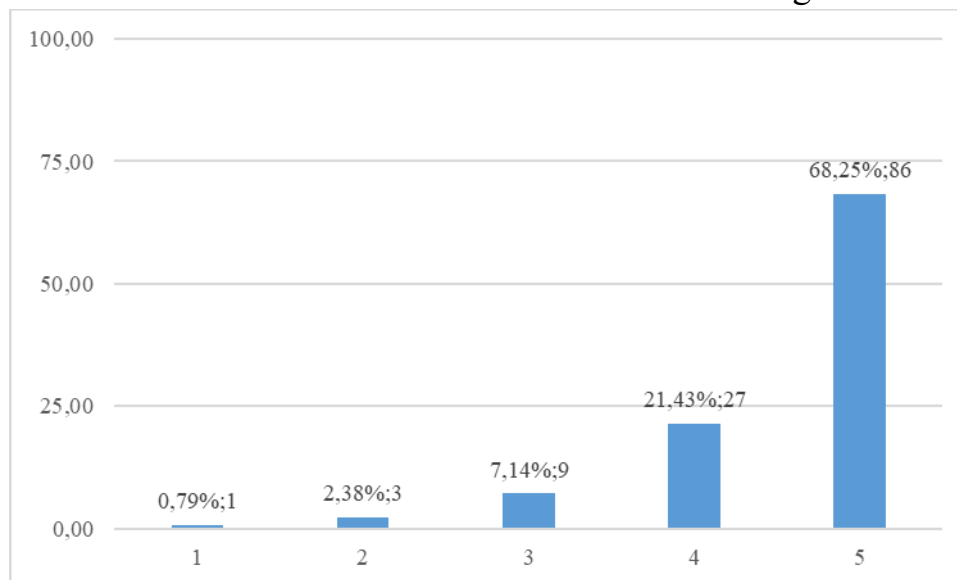
Grafikon 19. Posjete dvorcu Tratzberg

Izvor: izradio autor

Na sljedeće pitanje ispitanici su morali ocijeniti koliko im je navedeni lokalitet privlačan za posjetiti te su trebali ocijenit ocjenama od 1 do 5. Ocjena 1 je „nije mi ni malo privlačan za posjetiti, dok je ocjena 5 „vrlo mi je privlačan za posjetiti. Ocjenu 5 dalo je 86 (68,3%) ispitanika, ocjenu 4 dalo je 27 (21,4%) ispitanika, dok je ocjenu 1 dao samo 1 (0,8%) ispitanik. (Grafikon 20.)

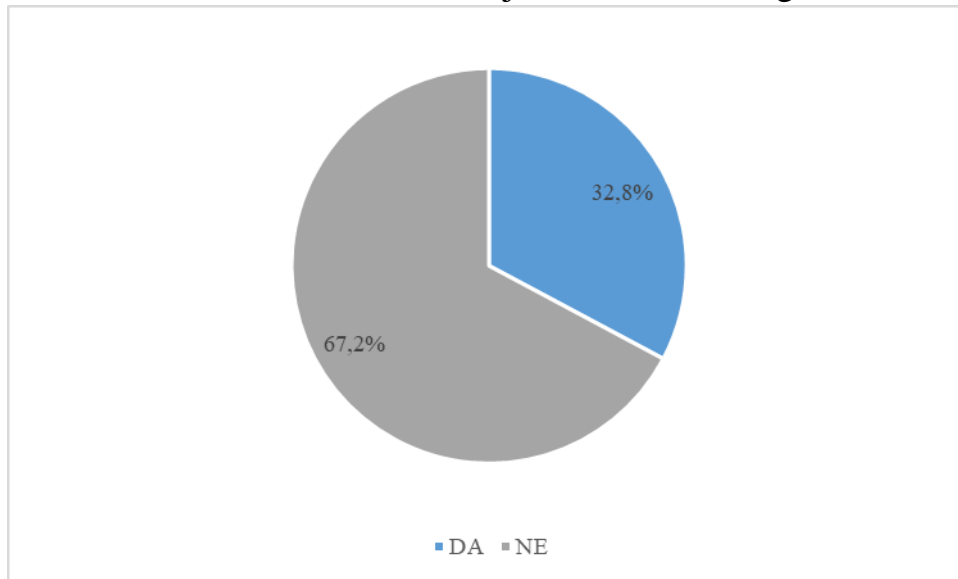
Grafikon 20. Privlačnost dvorca Schlossberg

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko njih je čulo za dvorac Wiesberg, njih 41 (32,8%) je reklo da je čilo, dok njih 84 (67,2%) nije čulo za navedeni dvorac. (Grafikon 21.)

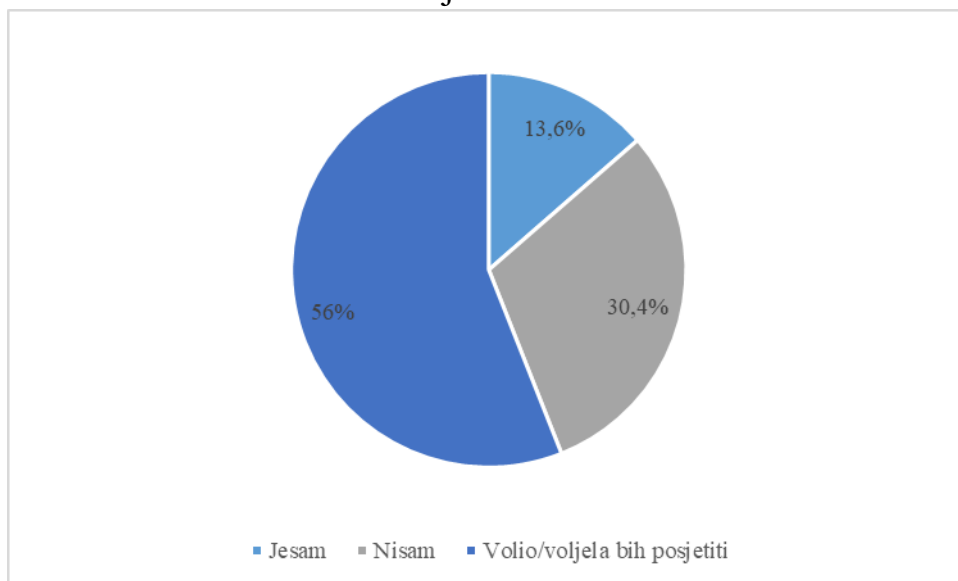
Grafikon 21. Poznavanje dvorca Wiesberg

Izvor: izradio autor

Grafikon 22. prikazuje koliko je ispitanika posjetilo Kufstein Fortress. Njih 17 (13,6%) je posjetilo navedeni dvorac, njih 38 (30,4%) nije posjetilo dvorac, dok se ostatak 70 (56%) opredijelio da bi voljelo posjetiti dvorac.

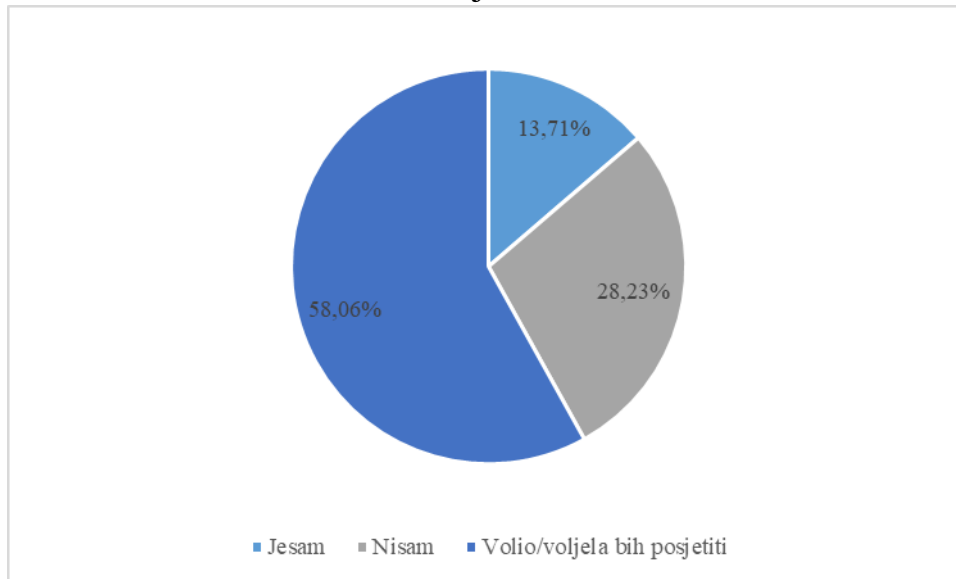
Grafikon 22. Posjete Kufstein Fortress

Izvor: izradio autor

Grafikon 23. prikazuje koliko je ispitanika posjetilo dvorac Ambras. Njih 17 (13,7%) je posjetilo dvorac, njih 35 (28,2%) nije posjetilo dvorac, a njih 72 (58,1%) ispitanika reklo je da bi voljeli posjetiti navedeni dvorac.

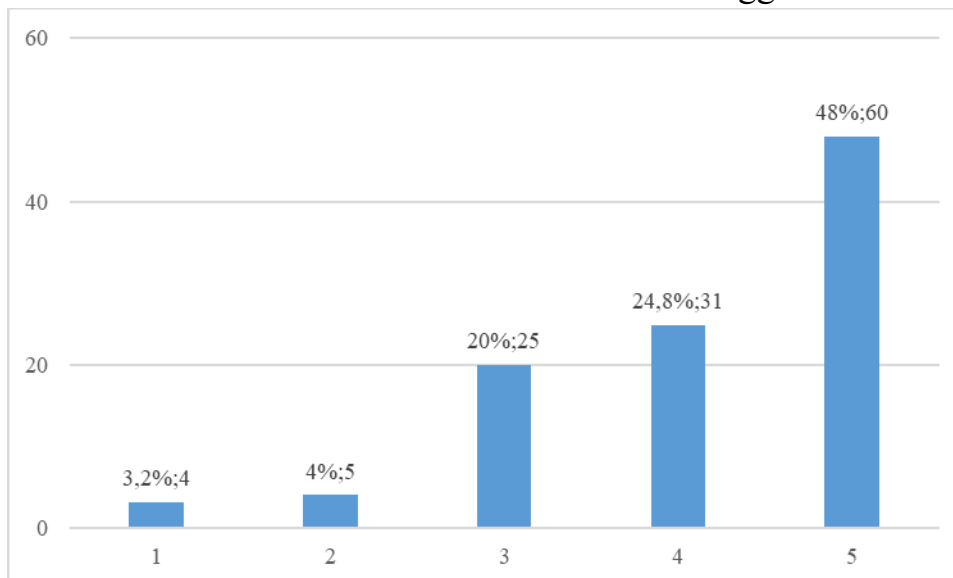
Grafikon 23. Posjete dvorcu Ambras

Izvor: izradio autor

Na sljedeće pitanje ispitanici su morali ocijeniti koliko im je navedeni lokalitet privlačan za posjetiti te su trebali ocijenit ocjenama od 1 do 5. Ocjena 1 je „nije mi ni malo privlačan za posjetiti, dok je ocjena 5 „vrlo mi je privlačan za posjetiti. Ocjenu 5 dalo je 60 (48%) ispitanika, ocjenu 3 dalo je 31 (24,8%) ispitanika, a ocjenu 1 dalo je 4 (3,2%) ispitanika. (Grafikon 24.)

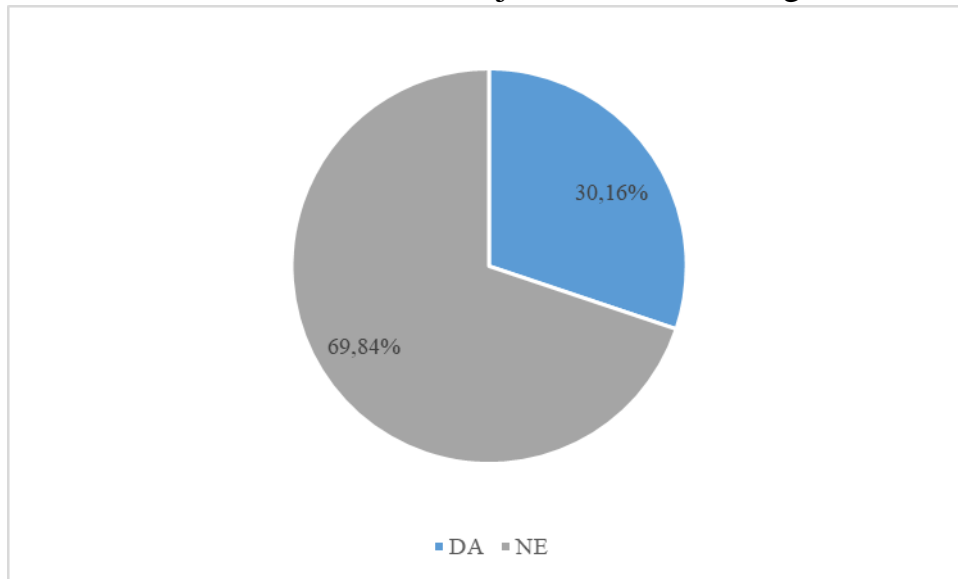
Grafikon 24. Privlačnost dvorca Hasegg

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko je ispitanika čulo za dvorac Mentlberg, njih 38 (30,2%) ispitanika je čulo za navedeni dvorac, dok njih 88 (69,8%) nije čulo za navedeni dvorac. (Grafikon 25.)

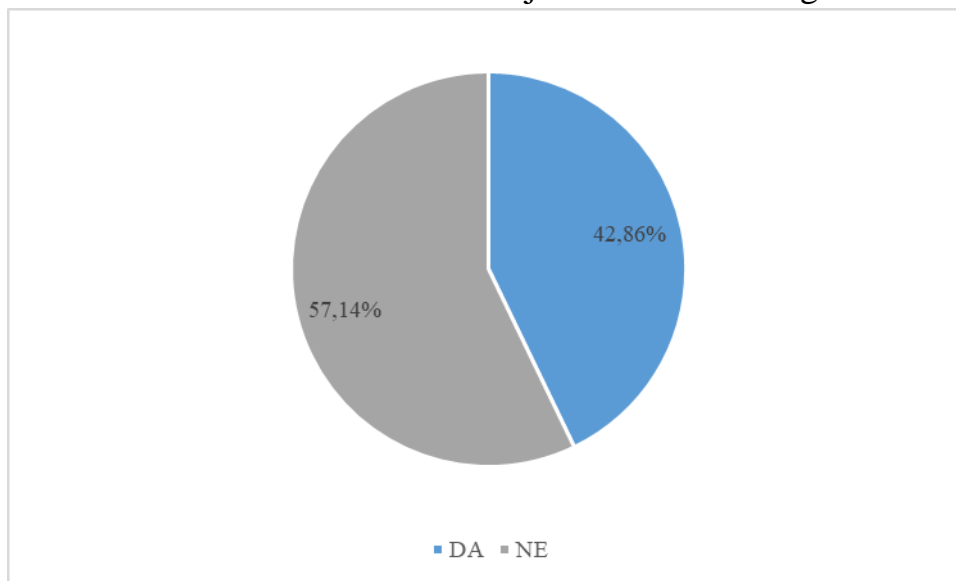
Grafikon 25. Poznavanje dvorca Mentlberg

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko je ispitanika čulo na dvorac Kronburg, njih 54 (42,9%) čulo je za navedeni dvorac, dok njih 72 (57,1%) nije čulo za navedeni dvorac. (Grafikon 26.)

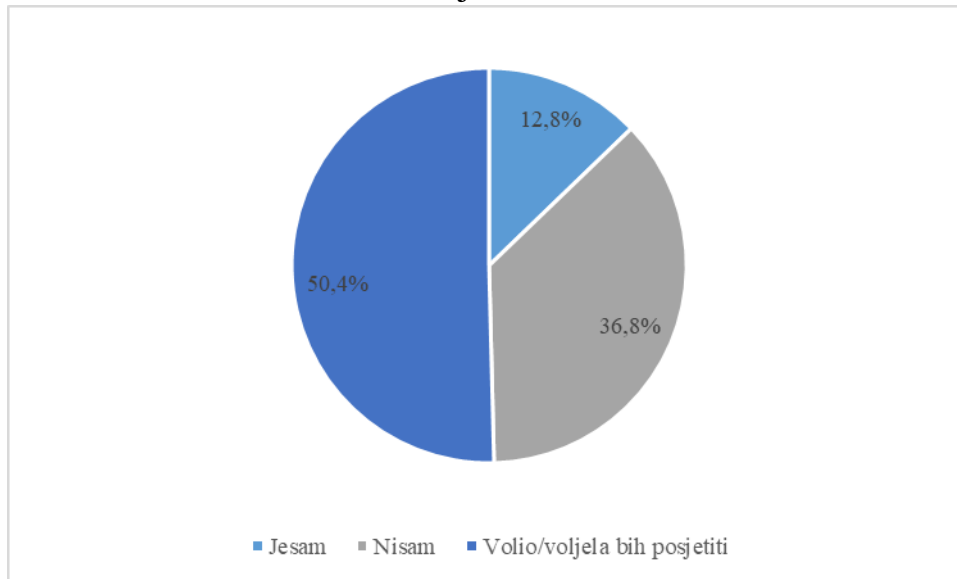
Grafikon 26. Poznavanje dvorca Kronburg

Izvor: izradio autor

Grafikon 27. prikazuje koliko je ispitanika posjetilo dvorac Matzen. Njih 16 (12,8%) je posjetilo navedeni dvorac, njih 48 (36,8%) nije posjetilo ispitanika, a 63 (50,4%) ispitanika bi voljelo posjetiti navedeni dvorac.

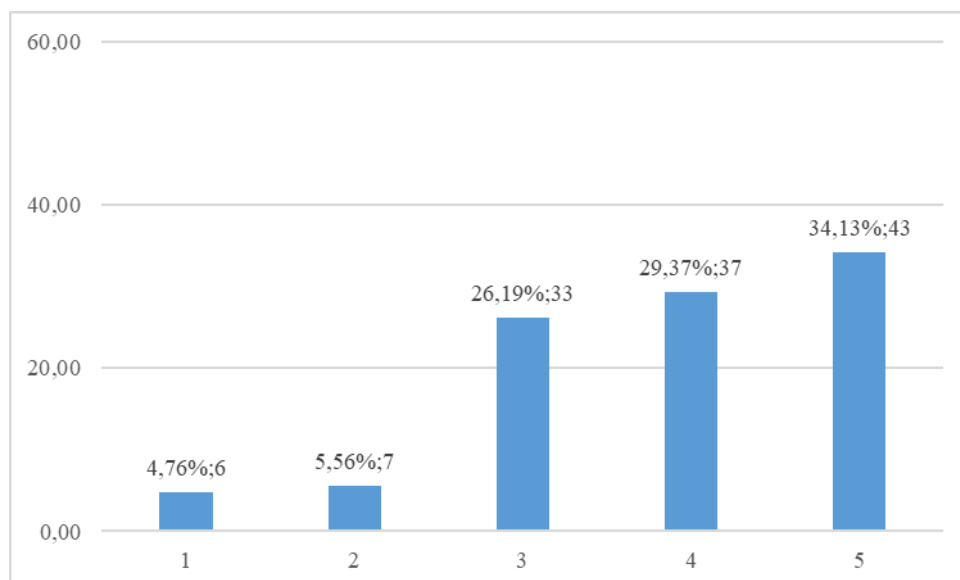
Grafikon 27. Posjete dvorcu Matzen

Izvor: izradio autor

Na sljedeće pitanje ispitanici su morali ocijeniti koliko im je navedeni lokalitet privlačan za posjetiti te su trebali ocijenit ocjenama od 1 do 5. Ocjena 1 je „nije mi ni malo privlačan za posjetiti, dok je ocjena 5 „vrlo mi je privlačan za posjetiti. Ocjenu 5 dalo je 43 (34,1%) ispitanika, ocjenu 4 dalo je 37 (29,4%) ispitanika, dok je ocjenu 3 dalo je 33 (26,2%) ispitanika. (Grafikon 28.)

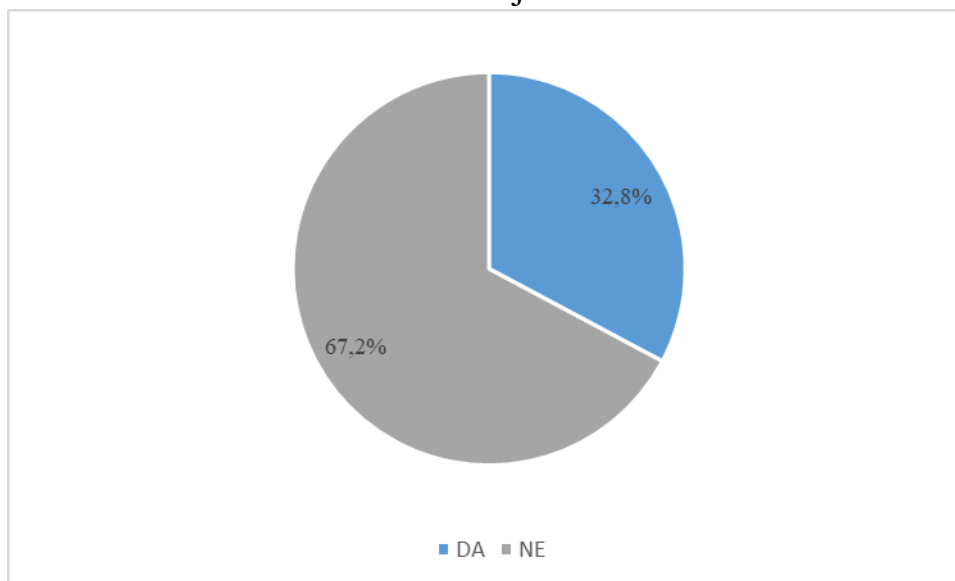
Grafikon 28. Privlačnost dvorca Landeck

Izvor: izradio autor

Na pitanje koliko je ispitanika čulo za dvorac Berneck, njih 41 (32,8%) je čulo za navedeni lokalitet, dok njih 84 (67,2%) nije čulo za navedeni lokalitet. (Grafikon 29.)

Grafikon 29. Poznavanje dvorca Berneck

Izvor: izradio autor

5.4. Ograničenja istraživanja

Kao jedno od najvažnijih ograničenja potrebno je istaknuti *online* uzorak. Takav se uzorak općenito ne može okarakterizirati kao pouzdan i vjerodostojan te se ne može koristiti za donošenje čvrstih zaključaka o osnovnom skupu. Još jedno važno ograničenje je broj ispitanika, odnosno odgovori na pitanja gdje sudionici nisu odgovorili na neka pitanja, stoga je vrlo teško donijeti zaključak.

6. Zaključak

U ovom radu provedena je analiza kulturno – povijesne baštine Tirola, pri čemu je poseban naglasak stavljen na dvorce i njih značaj u razvoju kulturno – povijesnog turizma. Bogat povijesnim događajima i kulturnim nasljeđem, Tirol, nudi raznovrsne turističke atrakcije koje uz dvorce uključuju i crkve, muzeje, manifestacije te druge razne građevine.

Austrija je zemlja koja ima vrlo bogatu povijest, a samim time i kulturu i kulturnu baštinu. To je zemlja u Europi koja ima vrlo dobro razvijen turizam kroz cijelu godinu te odlično iskorištava svoju povijest i kulturno nasljeđe u turizmu kako bi istu tu djelatnost unaprijedila te privukla turiste kroz cijelu godinu. Uz iskorištavanje povijesnog i kulturnog nasljeđa odlično iskorištava i svoje prirodne ljepote. Iz tog razloga Austrija je prepoznata kao značajna turistička destinacija.

Dvorci Tirola koji su smješteni na vrlo povoljnim i strateškim lokacijama pružaju odličan uvid u političku, povijesnu, vojnu i kulturnu povijest regije. Svaki dvorac ima i priča svoju priču o vremenu kada je nastao, tko su mu sve bili vlasnici, koje su mu bile funkcije i za što se sve koristio. Dvorci Tirola nisu samo obične građevine i spomenici iz prošlosti nego su to i vrlo važni pokazatelji za razumijevanje svih kulturnih promjena koje su se događale kada su oblikovale Tirol kroz stoljeća u regiju kakva nam je danas poznata. Dvorci svjedoče o dinamičnoj povijesti regije kroz srednjovjekovne borbe za teritorij pa sve do društvenih promjena.

Kulturno – povijesna baština Tirola ne obuhvaća samo dvorce nego i samostane, crkve, muzeje i stare gradske jezgre. Razna umjetnička djela i radovi, arhitektura građevina, glazba i nošnje predstavljaju elemente tirolske kulture od kojih se neki prikazuju i u dvorcima. Sve navedeno nisu samo turističke atrakcije već glavni dijelovi društvenog života lokalnog stanovništva koji nastoje očuvati kulturnu baštinu te ju prenositi na mlađe naraštaje i generacije.

Kulturni turizam ima vrlo važnu ulogu u promociji i očuvanju tirolske baštine. Privlači posjetitelje koji žele upoznati povijest, tradiciju i kulturu ove pokrajine, ali i cijele Austrije.

Dvorci i kulturna baština Tirola uključujući i razne događaje, imaju veliki potencijal da u velikoj mjeri unaprijede i doprinesu turističkoj ponudi regije Tirol. Tirol može nastaviti biti atraktivna turistička destinacija koja promiče i poštuje svoju tradiciju i povijest kroz turističke i kulturne strategije.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
Bana Josipa Jelačića 22/a, Čakovec

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, internetskih i drugih izvora) bez pravilnog citiranja. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom i nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Klara Purgar (ime i prezime studenta) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog rada pod naslovom Kulturno - povijesna baština i dvorci austrijske pokrajine Tirol

te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

Klara Purgar
(vlastoručni potpis)

LITERATURA

1. A castle becomes a disaster control center

Dostupno na: <https://www.krone.at/3423430> (Datum pristupa: 29.6.2024.)

2. Annasäule

Dostupno na: <https://www.discover-innsbruck.at/annasaeule-innsbruck/> (Datum pristupa: 27.6.2024.)

3. Antunac, I. (2001). Turizam. Teorijsko – znanstvene rasprave. Zagreb. Institut za turizam.

4. Austrija

Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/austrija> (Datum pristupa: 26.6.2024.)

5. Austrija

Dostupno na: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Austrija> (Datum pristupa: 26.06.20204.)

6. Burg Berneck

Dostupno na: <https://www.tyrol4you.com/burg-berneck,2781,3657258> (Datum pristupa: 29.6.2024.)

7. Court Church

Dostupno na: <https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-court-church> (Datum pristupa: 27.6.2024.)

8. Führung ins Schwazer Silberbergwerk

Dostupno na: <https://www.silberbergwerk.at/fuehrung> (Datum pristupa: 27.06.2024.)

9. Glossary of tourism terms

Dostupno na: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms> (Datum pristupa: 20.6.2024.)

10. Golden Roof

Dostupno na: <https://www.innsbruck-altstadt.com/golden-roof/> (Datum pristupa: 23.7.2024.)

11. Gredičak, T. (2008). The tourism function of cultural heritage. Acta turistica nova. <https://hrcak.srce.hr/43437> (Datum pristupa: 27.06.2024.)

12. Gržinić, J. (2018). Turizam i razvoj. Rasprava o globalnim izazovima. Pula. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.

13. Gržinić, J. (2019). Uvod u turizam. Povijest, razvoj, perspektive. Pula. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

14. Guadalupi, G., Reina, G. (2005). Dvorci svijeta. Varaždin. Stanek.

15. Hasegg Castle

Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Hasegg_Castle. (Datum pristupa: 28.6.2024.)

16. Historischer Rückblick

Dostupno na: <https://www.festung.kufstein.at/en/historischer-rueckblick-1.html>

(Datum pristupa: 27.06.2024.)

17. Imperial Palace

Dostupno na: <https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-kaiserliche-hofburg-innsbruck> (Datum pristupa: 27.6.2024.)

18. Innsbruck Cathedral

Dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Innsbruck_Cathedral (Datum pristupa: 27.6.2024.)

19. Jelinčić, D.A. (2008). Abeceda kulturnog turizma. Zagreb. Meandar.

20. Jelinčić, D.A., Gulišija, D., Bekić, J. (2010). Kultura, turizam, interkulturalizam. Zagreb. Institut za međunarodne odnose

21. Kronburg

Dostupno na: <https://www.tyrol.com/things-to-do/attractions/all-attractions/a-kronburg-castle-in-ruins> (Datum pristupa: 29.6.2024.)

22. Landeck Castle

Dostupno na: <https://www.tyrol.tl/en/highlights/castles/landeck-castle/> (Datum pristupa: 29.6.2024.)

23. Mentlberg – Sieglanger

Dostupno na: <https://www.stadtteilkultur.at/en/mentlberg-sieglanger> (Datum pristupa: 29.6.2024.)

24. Petrić, L. (2007). Osnove turizma. Split. Ekonomski fakultet u Splitu.

25. Pirjevec, B. (1998). Ekonomska obilježja turizma. Zagreb. Golden marketing.

26. Playcastle seefeld Stock Photos and Images

Dostupno na: <https://www.alamy.com/stock-photo/playcastle-seefeld.html?sortBy=relevant> (Datum pristupa: 28.6.2024.)

27. Schlossberg Castle (Seefeld in Tirol)

Dostupno na: [https://en.wikipedia.org/wiki/Schlossberg_Castle_\(Seefeld_in_Tirol\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Schlossberg_Castle_(Seefeld_in_Tirol)) (Datum pristupa: 28.6.2024.)

28. Schloss Matzen (Reith im Alpbachtal)

Dostupno na: [https://de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Matzen_\(Reith_im_Alpbachtal\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schloss_Matzen_(Reith_im_Alpbachtal)) (Datum pristupa: 29.6.2024.)

29. Schwazer Silberbergwerk

Dostupno na: <https://whichmuseum.de/museum/schwazer-silberbergwerk-26266> (Datum pristupa: 27.6.2024.)

30. Smith, M., Robinson, M. (2006). Cultural Tourism in a Changing World: Politics, Participation and (Re)presentation. Bristol. Blue Ridge Summit.

31. The first museum in the world: The History of Ambras Castle

Dostupno na: <https://www.schlossambras-innsbruck.at/en/discovering-the-castle/the-castle>

(Datum pristupa: 28.6.2024.)

32. The turbulent history of Tratzberg Castle

Dostupno na: <https://www.schloss-tratzberg.at/en/castle-history/> (Datum pristupa: 28.6.2024.)

33. Tirol

Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/tirol> (Datum pristupa: 26.6.2024.)

34. Tirol

Dostupno na: <https://www.wikiwand.com/sh/Tirol> (Datum pristupa: 26.6.2024.)

35. Tirol, Svjetovi kristala, ledenjaka i romantike

Dostupno na: <https://www.austria.info/hr/turisticke-destinacije/savezne-pokrajine/tirol> (Datum pristupa: 26.6.2024.)

36. Triumphforte

Dostupno na: <https://explorial.com/sights/innsbruck-triumphforte/>

(Datum pristupa: 27.6.2024.)

37. Turistička aktivnost stanovništva Republike Hrvatske

Dostupno na: https://web.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Turizam/metodologija_aktivnost.htm

(Datum pristupa: 20.06.2024)

38. Valčić, M. (2018). Turizam i kultura. Zagreb. Naklada Juričić d.o.o.

39. Vukonić, B. (2010). Turizam. Budućnost mnogih iluzija. Zagreb. Plejada.

40. Wiesberg Castle

Dostupno na: <https://www.spottinghistory.com/view/6755/wiesberg-castle/> (Datum pristupa: 28.6.2024.)

41. Zeughaus (Innsbruck)

Dostupno na: [https://de.wikipedia.org/wiki/Zeughaus_\(Innsbruck\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Zeughaus_(Innsbruck)) (Datum pristupa: 27.6.2024.)

42. Zöllner, Erich., Schüssel, T. (1997). Povijest Austrije. Zagreb. Barbat Zagreb

POPIS TABLICA

Tablica 1. Osnovni principi kulturnog turizma	6
--	----------

POPIS ILUSTRACIJA

Ilustracija 1. Oblici kulturne baštine	11
---	-----------

POPIS GRAFIKONA

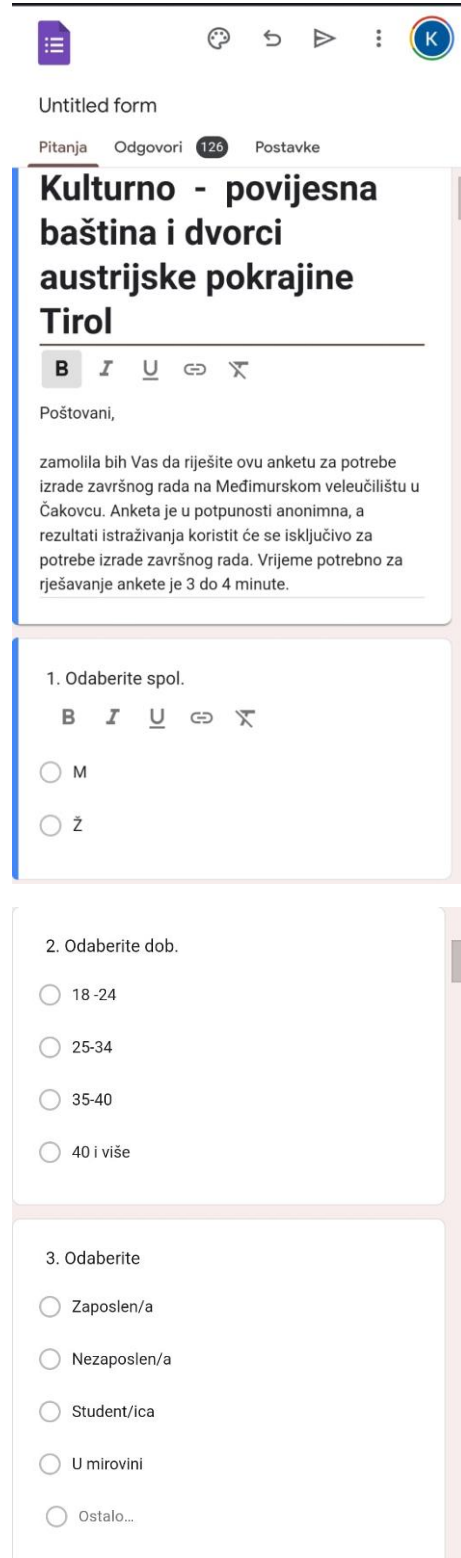
Grafikon 1. Spol ispitanika	36
Grafikon 2. Dob ispitanika	36
Grafikon 3. Radni odnos ispitanika.....	37
Grafikon 4. Županija ispitanika	37
Grafikon 5. Posjete Austriji	38
Grafikon 6. Posjete Tirola	38
Grafikon 7. Poznavanje kulturno – povijesne baštine Tirola	39
Grafikon 8. Koliko dobro Hrvati poznaju kulturno – povijesnu baštinu Tirola	39
Grafikon 9. Austrija kao turistički privlačna destinacija.....	40
Grafikon 10. Razlozi zbog kojih je Austrija turistički privlačna zemlja.....	40
Grafikon 11. Posjete Zlatnom krovu	41
Grafikon 12. Privlačnost Trijumfalnih vrata	41
Grafikon 13. Poznavanje Rudnika srebra.....	42
Grafikon 14. Posjete Carskoj palači.....	42
Grafikon 15. Privlačnost Aninog stupa	43
Grafikon 16. Poznavanje Katedrale Svetog Jakova	43
Grafikon 17. Posjete Court Churchu	44
Grafikon 18. Privlačnost Museum im Zeughausa.....	44
Grafikon 19. Posjete dvorcu Tratzberg	45
Grafikon 20. Privlačnost dvorca Schlossberg.....	45
Grafikon 21. Poznavanje dvorca Wiesberg	46
Grafikon 22. Posjete Kufstein Fortress	46
Grafikon 23. Posjete dvorcu Ambras	47
Grafikon 24. Privlačnost dvorca Hasegg.....	47
Grafikon 25. Poznavanje dvorca Mentlberg	48
Grafikon 26. Poznavanje dvorca Kronburg	48

Grafikon 27. Posjete dvorcu Matzen.....	49
Grafikon 28. Privlačnost dvorca Landeck	49
Grafikon 29. Poznavanje dvorca Berneck	50

POPIS SLIKA

Slika 1. Položaj Austrije na karti Europe.....	13
Slika 2. Zastava Austrije.....	13
Slika 3. Zlatni krov.....	17
Slika 4. Triumphpforte	18
Slika 5. Schwazer Silberbergwerk.....	19
Slika 6. Hofburg Innsbruck.....	20
Slika 6. Annasäule.....	20
Slika 7. Cathedral of St. James.....	21
Slika 8. Court Chruuch.....	22
Slika 9. Museum im Zeughaus.....	23
Slika 10. Dvorac Tratzberg.....	25
Slika 11. Schlossberg Castle.....	26
Slika 12. Wiesberg castle.....	26
Slika 13. Dvorac Kufstein.....	28
Slika 14. Dvorac Ambras.....	29
Slika 15. Dvorac Hasseg.....	30
Slika 16. Mentlberg castle	30
Slika 17. Kronburg	31
Slika 18. Matzen castle.....	32
Slika 19. Landeck castle	33
Slika 20. Burg Berneck.....	34

PRILOZI

Untitled form

Pitanja Odgovori 126 Postavke

Kulturno - povijesna baština i dvorci austrijske pokrajine Tirol

B *I* U ↺ ↻

Poštovani,

zamolila bih Vas da riješite ovu anketu za potrebe izrade završnog rada na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu. Anketa je u potpunosti anonimna, a rezultati istraživanja koristit će se isključivo za potrebe izrade završnog rada. Vrijeme potrebno za rješavanje ankete je 3 do 4 minute.

1. Odaberite spol.

B *I* U ↺ ↻

M

Ž

2. Odaberite dob.

18 -24

25-34

35-40

40 i više

3. Odaberite

Zaposlen/a

Nezaposlen/a

Student/ica

U mirovini

Ostalo...

Untitled form

Pitanja Odgovori **126** Postavke

4. Odaberite županiju iz koje dolazite.

- Zagrebačka
- Krapinsko - zagorska
- Sisačko - moslavačka
- Karlovačka
- Varaždinska
- Koprivničko - križevačka
- Bjelovarsko - bilogorska
- Primorsko - goranska
- Ličko - senjska
- Virovitičko - podravska
- Požeško - slavonska
- Brodsko - posavska
- Zadarska

Untitled form

Pitanja Odgovori **126** Postavke

- Zadarska
- Osječko - baranjska
- Šibensko - kninska
- Vukovarsko - srijemska
- Splitsko - dalmatinska
- Istarska
- Dubrovačko - neretvanska
- Međimurska
- Grad Zagreb

5. Jeste li posjetili Austriju?

- DA
- NE

Untitled form

Pitanja Odgovori 126 Postavke

6. Jeste li posjetili austrijsku pokrajinu Tirol?

DA

NE

7. Jeste li upoznati sa kulturno - povijesnom baštinom Tirola?

DA

NE

Untitled form

Pitanja Odgovori 126 Postavke

8. Smatrate li da su Hrvati upoznati s kulturno - povijesnom baštinom Tirola?

Nisu upoznati

1

2

3

4

5

Izrazito dobro upoznati

9. Slažete li se da je Austrija turistički privlačna destinacija?

U potpunosti se ne slažem

1

2

3

4

5

U potpunosti se slažem

10. Navedite razloge zbog kojih smatrate da je Austrija turistički privlačna destinacija?

- Prirodna obilježja
- Povijesna arhitektura (spomenici, crkve, dvorci i dr.)
- Povijesna obilježja
- Gastronomija
- Lokacija
- Cijene
- Ostalo...

11. Jeste li posjetili lokalitet na slici?

Lokalitet na slici je Zlatni krov koji se nalazi u starom dijelu grada Innsbrucka.

- Jesam
- Nisam
- Volio/ voljela bih posjetiti

Pitanja Odgovori 126 Postavke

12. Koliko Vam je sljedeći lokalitet privlačan za posjetiti?

Trijumfalna vrata jedna je od najpoznatijih znamenitosti koja je smještena na južnom kraju gdje nudi veličanstven pogled na bogatu povijest i kulturnu baštinu Austrije

Nije mi ni malo privlačan za posjetiti

- 1
- 2
- 3
- 4

5

Vrlo mi je privlačan za posjetiti

13. Jeste li čuli za Schwazer Silberbergwerk?

Schwazer Silberbergwerk ili Rudnik srebra u Tirolu je rudnik koji posjetiteljima nudi jedinstvenu priliku za istraživanje rada rudnika i same povijesti.

DA

NE

14. Jeste li posjetili Carsku palaču?

Jesam

Nisam

Volio/ voljela bih posjetiti

15. Koliko Vam je sljedeći lokalitet privlačan za posjetiti?

Anin stup spada u najpopularnije foto motive u Innsbrucku pogotovo zimi kada se iznad grada vidi gorje Nordkette prekriveno snijegom. Osim Svete Ane, prikazan je i Sveti Juraj sa zmajem koji se smatra zaštitnikom države Tirolo.

koji se smatra zaštitnikom države Tirol.

B *I* U ↻ ✖

Nije mi niti malo privlačno za posjetu

1

2

3

4

5

Vrlo mi je privlačno za posjetu

16. Jeste li čuli za Katedralu Svetog Jakova?
Katedrala Svetog Jakova je barokna katedrala
iz 18. stoljeća u Innsbrucku.

DA

NE

17. Jeste li posjetili Court Church?

Crkva sagrađena između 1553. i 1563. godine nalazi se na samom rubu grada Innsbrucka, a izgrađena je kako bi se u nju smjestila grobnica cara Maksimilijana I.

- Jesam
- Nisam
- Volio/ voljela bih posjetiti

18. Koliko Vam je sljedeći lokalitet privlačan za posjetiti?

Museum im Zeughaus je sljedeći lokalitet. Nekadašnja oružarnica nekada je bila arsenal, a danas je pretvorena u muzej te je jedna od pet zgrada Tirolskih državnih muzeja.

Nije mi niti malo privlačno za posjetu

- 1
- 2
- 3

4

5

Vrlo mi je privlačan za posjetiti

19. Jeste li posjetili Tratzberg Castle?

Jesam

Nisam

Volio/voljela bih posjetiti

20. Koliko Vam je sljedeći dvorac privlačan za posjetiti?

Schlossberg Castle

Nije mi niti malo privlačno za posjetu

1

2

3

4

5

5

Vrlo mi je privlačan za posjetiti

21. Jeste li čuli za Wiesberg Castle?

DA

NE

22. Jeste li posjetili Kufstein Fortress?

B *I* U

Jesam

Nisam

Volio/voljela bih posjetiti

23. Jeste li posjetili Ambras Castle?

B *I* U ↻ ✕

- Jesam
- Nisam
- Volio/voljela bih posjetiti

24. Koliko Vam je sljedeći dvorac privlačan za posjetiti?

Burg Hasegg / Münze Hall in Tirol

B *I* U ↻ ✕

Nije mi niti malo privlačno za posjetu

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Vrlo mi je privlačan za posjetiti

25. Jeste li čuli za Mentlberg Castle ?

DA

NE

26. Jeste li čuli za Kronburg?

26. Jeste li čuli za Kronburg?

DA

NE

27. Jeste li posjetili Matzen Castle?

- Jesam
- Nisam
- Volio/voljela bih posjetiti

28. Koliko Vam je sljedeći dvorac privlačan za posjetiti?

Landeck Castle

B *I* U

Nije mi niti malo privlačno za posjetu

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Vrlo mi je privlačan za posjetiti

29. Jeste li čuli za Burg Berneck?

DA

NE